

Сьогодні у номері:

Державна реєстраційна служба України та її повноваження.....	3
Нові запровадження у формі та змісті офіційних періодичних видань на 2012 рік.....	4
Порядок оскарження процедур державних закупівель.....	5
Посвідчення нотаріусами фактів.....	6
Законом визначені категорії позивачів, які звільняються від сплати судового збору.....	7
Право подружжя розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя.....	7
Про ставки судового збору.....	8
Оголошення розшуку.....	10
Спадкування корпоративних прав в Україні.....	11
Стан забезпечення прав дитини нотаріусом.....	12
Усиновлення дитини.....	13
Легалізація громадських організацій.....	13
Види договорів.....	14
Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення.....	15
Підстави для відкриття виконавчого провадження.....	16
Залучення понятих до провадження виконавчих дій.....	16
Повернення виконавчого документа стягувачеві.....	16
Зберігання майна, на яке накладено арешт.....	17
Порядок видачі документів виконавчого провадження.....	17
Сторони виконавчого провадження.....	18
Місце виконання рішення.....	18
Обставини, що зумовлюють обов'язкове зупинення виконавчого провадження. Порядок та строки зупинення виконавчого провадження.....	19
Порядок виплати стягнутих грошових сум.....	19
Час провадження виконавчих дій.....	20
Оскарження рішень, дій або бездіяльності посадових осіб державної виконавчої служби.....	20
Визнання вартості, оцінка майна боржника.....	21
Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання.....	21
Повернення виконавчого документа до суду або іншого органу (посадовій особі), який його видав.....	22
Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та провадять окремі виконавчі дії.....	22
Звернення стягнення на заставлене майно.....	23
Що необхідно знати про Спадковий реєстр.....	23

Наступний номер газети вийде 25 грудня 2011 року

Юридично-інформаційна газета "Правовий вісник"

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія ПЛ №788-45 Р від 11 квітня 2007р.

Засновник: Головне управління юстиції у Полтавській області, видається за кошти Полтавської обласної ради, згідно програми "Правової освіти населення області 2011-2015 роки".

Адреса: 36022 м. Полтава, пров. Рибальський, 10 "а".

Тел. факс: (0532) 57-26-14, (050) 63-12-862

Тираж 1000 примірників. Оригінал- макет ПП "Сонатта" Друк: ПП "ІнАрт"

Редакція не несе відповідальність за зміст статей і рекламних оголошень.

Передрук матеріалів без погодження з редакцією заборонено.

Редакційна колегія

Начальник

Головного управління юстиції
у Полтавській області

Колотілова Тетяна Михайлівна

Заступник начальника

Головного управління юстиції
у Полтавській області

Маренко Любов Миколаївна

Начальник Головного Управління
праці та соціального захисту
населення Полтавської обласної
державної адміністрації

Корнієнко Людмила Василівна

Заступник начальника

Головного управління освіти і науки
Полтавської обласної державної
адміністрації

Горбаньова Світлана Володимирівна

Заступник начальника Головного
управління, - начальник управління
інформаційної політики Головного
управління інформації
та внутрішньої політики
Полтавської обласної державної
адміністрації

Коробов Олег Ігорович

Голова комісії з питань забезпечення
законності та правопорядку
Полтавської обласної ради

Хрїстов Дмитро Іванович

Начальник відділу правової роботи,
правової освіти та державної
реєстрації нормативно - правових
актів Головного управління юстиції
у Полтавській області

Зубарева Світлана Віталіївна

Головний редактор

Карюк Світлана Володимирівна



**Начальник
Головного управління юстиції
у Полтавській області
Т.М. Колотілова**

Державну реєстраційну службу України (Укрдержреєстр) було утворено у зв'язку з реформуванням системи центральних органів виконавчої влади відповідно до Указу Президента України від 9 грудня 2010 року.

Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 401 затверджено Положення про Державну реєстраційну службу.

Так, згідно цього Положення визначено, що Державна реєстраційна служба України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України та входить до системи органів виконавчої влади.

Укрдержреєстр є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з питань реалізації державної політики у сферах:

- державної реєстрації актів цивільного стану,
- державної реєстрації речових прав на нерухоме майно,
- державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців,
- реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, статутів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, якщо їх реєстрація передбачена законами, статуту територіальної громади міста Києва,
- друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності.

Основними завданнями Укрдержреєстру є реалізація та внесення на розгляд Міністра юстиції України пропозицій щодо формування державної політики у цих сферах.

Державна реєстраційна служба України та її повноваження

Укрдержреєстр здійснює свої повноваження безпосередньо та через структурні підрозділи головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі, а також районних, районних у містах, міських (міст обласного значення), міськрайонних, міжрайонних управлінь юстиції, що забезпечують реалізацію повноважень Укрдержреєстру.

Міністерством юстиції у вересні 2011 року було затверджено нову структуру територіальних органів юстиції, яка передбачає створення окремих структурних підрозділів, що забезпечуватимуть реалізацію повноважень Укрдержреєстру, у складі Головних управлінь юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі та районних, міських, міськрайонних управлінь юстиції.

Такими підрозділами є відповідні реєстраційні служби до складу яких належатимуть відділи, сектори та спеціалісти з питань:

- 1) державної реєстрації актів цивільного стану;
- 2) легалізації об'єднань громадян, інших громадських формувань;
- 3) державної реєстрації речових прав на нерухоме майно.

Останні розпочнуть реєстрацію права на нерухоме майно, що на даний час здійснюють бюро технічної інвентаризації, з 01 січня 2012 року згідно з Законом України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень" від 11 лютого 2010 року N 1878-VI (Офіційний вісник України, 2010, N 19 (26.03.2010), ст. 823).

Обов'язковій державній реєстрації, відповідно до цього Закону, підлягають речові права та обтяження на нерухоме майно, розміщене на території України, що належить фізичним та юридичним особам, державі в особі органів, уповноважених управляти державним майном, іноземцям та особам без громадянства, іноземним юридичним особам, міжнародним організаціям, іноземним державам, а також територіальним громадам в особі органів місцевого самоврядування, а саме:

- 1) право власності на нерухоме майно;
- 2) право володіння; право користування (сервітут); право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевізис); право забудови земельної ділянки (суперфіцій); право господарського відання; право оперативного управління; право постійного користування та право оренди земельної ділянки; право користу-

вання (найму, оренди) будівлею або іншими капітальними спорудами, їх окремими частинами; іпотека; довірче управління майном, інші речові права відповідно до закону, які є похідними і реєструються після державної реєстрації права власності на таке майно;

4) податкова застава, предметом якої є нерухоме майно, та інші обтяження. Право власності на житловий будинок, будівлю, споруду, квартиру може бути зареєстровано незалежно від того, чи зареєстровано право власності на земельну ділянку, на якій вони розташовані, крім випадків, якщо власником земельної ділянки та житлового будинку, будівлі, споруди, квартири, розташованих на ній, є та сама особа.

У Державному реєстрі прав реєструються права на такі об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких неможливе без їх знецінення та зміни призначення:

- 1) житлові будинки;
- 2) квартири;
- 3) будівлі, в яких розташовані приміщення, призначені для перебування людини, розміщення рухомого майна, збереження матеріальних цінностей, здійснення виробництва тощо;
- 4) споруди (інженерні, гідротехнічні тощо) - земельні поліпшення, що не належать до будівель та приміщень, призначені для виконання спеціальних технічних функцій;
- 5) приміщення - частини внутрішнього об'єму житлових будинків, будівель, квартир, обмежені будівельними елементами.

Державний реєстр прав містить як відомості про зареєстровані права так про і обтяження, суб'єктів прав, об'єкти нерухомого майна, документи, на підставі яких проведено державну реєстрацію прав, і картографічні (графічні) дані.

Інформація про зареєстровані права на земельні ділянки, необхідна для ведення державного земельного кадастру, передається органу, який здійснює ведення державного земельного кадастру, в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відомості, що містяться у Державному реєстрі прав, мають відповідати даним реєстраційної справи, яка містить документовані записи щодо прав на нерухоме майно та їх обтяжень. У разі їх невідповідності пріоритет мають дані реєстраційної справи. Реєстраційна справа включає документи, в яких містяться відомості про нерухоме майно, право власності на нього, інші речові права та їх обтяження.

Реєстраційна справа підлягає

довічному зберіганню в архіві, який створюється в органі державної реєстрації прав.

Виключно заявлені права за умови їх відповідності законодавству і поданим документам підлягають державній реєстрації.

Орган державної реєстрації прав зобов'язаний надати до відома заявників інформацію про необхідний перелік документів для здійснення державної реєстрації прав.

Безпосередньо державна реєстрація прав та їх обтяжень проводиться в такому порядку:

- 1) прийняття і перевірка документів, що подаються для державної реєстрації прав та їх обтяжень, реєстрація заяви;
- 2) встановлення факту відсутності підстав для відмови чи зупинення розгляду заяви про державну реєстрацію прав та/або їх обтяжень;
- 3) прийняття рішення про державну реєстрацію прав та їх обтяжень, відмову в ній або зупинення державної реєстрації;
- 4) внесення записів до Державного реєстру прав;
- 5) видача свідоцтва про право власності на нерухоме майно у випадках ат /або надання витягів з Державного реєстру прав про зареєстровані права та/або їх обтяження.

Реєстрація проводиться в строк, що не перевищує чотирнадцяти робочих днів з моменту надходження до органу

державної реєстрації прав заяви про таку реєстрацію та документів, необхідних для її проведення.

Державна реєстрація іпотек, надання відмови в ній проводиться в строк, що не перевищує одного робочого дня. У разі якщо під час розгляду заяви про державну реєстрацію прав встановлено, що до органу державної реєстрації прав подані інші заяви про державну реєстрацію прав на те саме майно, заяви розглядаються в порядку черговості їх надходження. При цьому заява розглядається тільки після прийняття рішення державним реєстратором щодо попередньо розглянутої заяви і внесення ним відповідного запису до Державного реєстру прав.

Розгляд заяви про державну реєстрацію обтяжень і прийняття рішення про таку реєстрацію, відмову у державній реєстрації обтяжень або її зупинення проводиться в одноденний строк з дня надходження до органу державної реєстрації прав заяви та документів, необхідних для державної реєстрації обтяжень.

У разі надходження до органу державної реєстрації прав заяви про державну реєстрацію обтяжень, іпотеки на майно, щодо якого у зазначеному органі вже зареєстровано заяву про державну реєстрацію права на це майно, державний реєстратор спочатку розглядає заяву про державну реєстрацію прав, а після цього - заяву про державну реєст-

рацію обтяжень, іпотеки. При цьому строк державної реєстрації прав та їх обтяжень становить десять днів з дня державної реєстрації заяви про державну реєстрацію обтяжень, іпотеки.

Реєстрація обтяження прав на нерухоме майно, право власності на яке не зареєстроване у Державному реєстрі прав, іпотеки майнових прав на нерухомість, будівництво якої не завершено, проводиться у спеціальному розділі Державного реєстру прав. При державній реєстрації права власності на таке майно записи про обтяження переносяться до відповідної частини відкритого розділу Державного реєстру прав.

Також, цим органом проводиться облік безхазяйного нерухомого майна за заявою органу місцевого самоврядування.

Датою і часом державної реєстрації прав та їх обтяжень вважається дата і час реєстрації відповідної заяви в органі державної реєстрації прав.

Державну реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців як і раніше будуть провадити реєстратори виконавчих комітетів міських рад та районних державних адміністрацій, але контроль за їх діяльністю здійснюватиме підрозділ реєстраційної служби Головного управління юстиції.

Нові запровадження у формі та змісті офіційних періодичних видань на 2012 рік

Повідомляємо тематичну програму на 2012 рік офіційних періодичних видань, а також інформуємо про нові запровадження у їх формі та змісті.

Бюлетень "Офіційний вісник України. Зі змінами" (індекс 01546) друкуватиме тексти актів поточного прийняття, а також надаватиме зміни і доповнення для постійної підтримки в контрольному стані раніше опублікованих актів. Бюлетень - єдине офіційне видання, що забезпечує постійну підтримку в контрольному стані законодавства України у друкованій формі і спрямоване для виконання функції обліку нормативно-правових актів у державних органах влади, господарського управління, установах, підприємствах і організаціях.

У виданні "Систематичне зібрання чинного законодавства України" у наступному році буде здійснено укладання розділу 11 "Освіта і наука" та розділу 12 "Охорона, здоров'я". Запроваджуються дві форми подачі інформації користувачам:

- у друкованій формі з електронним додатком (індекс 01379);
- в електронній формі (індекс 37026).

Перша форма містить друковані зміни

до Систематичного покажчика актів (2 томи), а також електронний додаток на компакт-диску DVD-ROM. Останній подає довідково-пошукову систему, інформаційна база якої включає тексти актів усіх розділів видання, у тому числі розділів поточного укладання. Потужний довідковий апарат дає можливість пошуку як окремих актів, так і їх підбірок з окремих питань. Тексти актів надходять у контрольному стані. Крім цього, на компакт-диску розміщена ще одна довідково-пошукова система - "Зібрання законодавства України", інформаційна база якої включає все законодавство України.

Друга форма подає повне видання (усі розділи) виключно в електронній формі на компакт-диску CD-ROM.

У виданні "Кодекси України" (індекс 74252) до виходу в світ заплановані такі кодекси: Кодекс законів про працю, Житловий, Бюджетний, Про адміністративні правопорушення, Кримінально-виконавчий, Торговельного мореплавства, Господарський, Сімейний, Земельний, Цивільний (1-4), Цивільний (5-6), Новий. У разі неприйняття нового кодексу, замість заявленого буде опубліко-

вано кодекс, який матиме найбільшу кількість змін і доповнень. Забезпечуватиметься підтримка усіх кодексів у контрольному стані. У наступному році продовжиться робота з розширення та удосконалення електронної форми подачі інформації. Зокрема, на додаток до комп'ютерної системи "Кодекси України" на цьому ж диску буде надаватися окрема довідково-пошукова система "Зібрання законодавства України". Вона включатиме усе законодавство України і постійно підтримуватиметься у контрольному стані.

З приводу отримання інформації щодо замовлення згаданих видань необхідно звертатися до Українського інформаційно-правового центру за телефоном (044) 528 22 16, контактна особа - Маслова Анастасія Юріївна.

**Головний спеціаліст відділу
легалізації об'єднань громадян,
систематизації законодавства,
правової допомоги та експертного
забезпечення правосуддя
ГУЮ у Полтавській області
Л.А. Чистякова**

Порядок оскарження процедур державних закупівель

Оскарження процедур державних закупівель є сукупністю організаційно-правових заходів, спрямованих на поновлення порушених прав та інтересів особи, що було наслідком рішення, дії чи бездіяльності замовника відповідної процедури закупівлі, які суперечать законодавству у сфері державних закупівель.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює зазначений порядок є Закон України "Про здійснення державних закупівель" (далі по тексту - Закон) від 01.06.2010 № 2289-VI (Відомості Верховної Ради України від 20.08.2010 - 2010 р., № 33, стор. 1140, стаття 471).

Згідно зі ст. 18 Закону скарга може бути подана тільки особою, право чи законний інтерес якої порушено внаслідок рішення, дії чи бездіяльності замовника, які суперечать законодавству у сфері державних закупівель. Подання скарги до органу оскарження не потребує попереднього звернення до замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі.

Відповідно до п. 19 ч. 1 ст. 1 Закону органом оскарження, що уповноважений розглядати скарги на дії замовника є Антимонопольний комітет України.

Скарга до органу оскарження подається суб'єктом оскарження в письмовій формі, повинна бути підписана особою, яка її подає, та містити таку інформацію:

- найменування органу оскарження;
- ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є;
- найменування, місцезнаходження, поштова адреса замовника, рішення, дії або бездіяльність якого оскаржуються;
- підстави, через які подається скарга, посилення на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати, дата, коли суб'єкту оскарження стало відомо про такі рішення, дії або бездіяльність;
- вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

До скарги додаються документи (у разі наявності), що підтверджують порушення процедури закупівлі або неправомірність рішень, дій або бездіяльності замовника.

За подання скарги до органу оскарження справляється плата, яка зараховується до Державного бюджету України. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. N 773 за подання скарги справляється плата у таких розмірах:

- 5 тис. гривень - у разі оскарження процедури державної закупівлі товарів або послуг;

- 15 тис. гривень - у разі оскарження процедури державної закупівлі робіт.

У разі отримання замовником звернення з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі замовник має право на добровільній основі вжити належних заходів, в тому числі з призупиненням процедури закупівлі, для врегулювання питань, зазначених у зверненні. Направлення звернення замовнику не позбавляє особу права звернутися зі скаргою до органу оскарження. Замовник повинен повідомити всіх зацікавлених осіб про рішення, прийняті за розглядом звернення. У разі подання скарги щодо тієї ж процедури закупівлі, якої стосується звернення, замовник повідомляє орган оскарження про вжиті за цим зверненням заходи.

Рішення замовника, прийняте за розглядом звернення, може бути оскаржене до органу оскарження або протягом 30 днів з дня його прийняття до суду. Цей строк не може бути поновлено.

Скарги подаються до органу оскарження не пізніше 14 днів з дня отримання суб'єктом оскарження повідомлення про відповідне рішення чи дію замовника, що порушує права чи законні інтереси суб'єкта оскарження, або з дня, коли суб'єкту оскарження стало відомо про порушення його прав чи законних інтересів прийнятим рішенням, дією чи бездіяльністю замовника, але до моменту укладення договору про закупівлю. Скарги, які стосуються документації конкурсних торгів, можуть подаватися у будь-який строк після публікації повідомлення про їх проведення, але не пізніше закінчення строку, встановленого для подання пропозицій конкурсних торгів. Скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються у судовому порядку.

Датою отримання скарги органом оскарження вважається дата її реєстрації органом оскарження. Орган оскарження повинен у строк, що не перевищує трьох днів після отримання скарги, повідомити суб'єкта оскарження та замовника про час і місце розгляду скарги. Зазначені особи мають право взяти участь у розгляді скарги. При поданні скарги до органу оскарження суб'єкт оскарження надсилає копію скарги замовнику, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржуються.

У разі отримання органом оскарження скарги з порушенням строків, визначених для її подання, орган оскарження зобов'язаний поінформувати про це суб'єкта оскарження і повернути скаргу без розгляду не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення.

Орган оскарження повертає скаргу без розгляду у випадках, коли:

- суб'єкт оскарження висуває скаргу

щодо того самого порушення, в тій самій процедурі закупівлі і з тих самих підстав, які вже були предметом розгляду органу оскарження і щодо яких органом оскарження було прийнято відповідне рішення;

- скарга не відповідає вимогам, що визначені у Законі;

- суб'єктом оскарження не внесено плату за подання скарги;

- замовник відповідно до Закону визнав та усунув порушення, зазначені в скарзі, про що було надано документальне підтвердження. Повідомлення про повернення скарги без розгляду надсилається особі, яка звернулася до органу оскарження, не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення.

Подання скарги не призупиняє процедуру закупівлі, за винятком випадку, коли орган оскарження приймає рішення про призупинення процедури закупівлі. У будь-якому випадку укладення договору про закупівлю під час процедури оскарження забороняється. Орган оскарження має право за власною ініціативою або за заявою суб'єкта оскарження прийняти рішення про призупинення процедури закупівлі на строк до винесення рішення за скаргою. Впродовж одного робочого дня орган оскарження повідомляє про призупинення процедури закупівлі Державну казначейську службу України, редакцію державного офіційного друкованого видання з питань державних закупівель, замовника та суб'єкта оскарження. Призупинення процедури закупівлі передбачає зупинення замовником будь-яких дій та прийняття будь-яких рішень щодо закупівлі, в тому числі укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі. Під час призупинення процедури закупівлі редакція державного офіційного друкованого видання з питань державних закупівель зобов'язана не приймати до публікації інформацію про закупівлю за призупиненою процедурою закупівлі, яка підлягає публікації згідно з цим Законом.

Якщо замовник усуне порушення, зазначені у скарзі, замовник протягом одного робочого дня з моменту усунення порушення повинен повідомити про це орган оскарження та надати документальне підтвердження. Після усунення порушень та отримання органом оскарження документального підтвердження про це орган оскарження скасовує рішення про призупинення процедури закупівлі.

За результатами розгляду скарги орган оскарження має право:

- прийняти рішення про встановлення або відсутності порушення процедури закупівлі (в тому числі порушення порядку публікації, оприлюднення або неоприлюднення, неоприлюднення ін-

Посвідчення нотаріусами фактів

Нотаріус на прохання фізичної особи посвідчує факти, що фізична особа є живою та (або) перебування її в певному місці.

Посвідчення факту, що фізична особа є живою, та факту перебування її в певному місці провадиться як при явці фізичної особи до нотаріуса, так і поза приміщенням, що є робочим місцем нотаріуса.

Факти, що малолітня дитина, недієздатна фізична особа є живою чи перебуває в певному місці, посвідчуються на прохання її законних представників (батьків, усиновителів, опікуна).

Факти, згадані вище, щодо неповнолітньої дитини, фізичної особи, цивільна дієздатність якої обмежена, посвідчуються на їх прохання та за згодою на це законних представників (батьків, усиновителів, піклувальників), викладеній з дотриманням вимог пункту 40 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

На підтвердження факту, що фізична особа є живою, та факту перебування фізичної особи в певному місці нотаріус видає заінтересованим особам відповідні свідоцтва (пункт 24 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України).

Нотаріус посвідчує час пред'явлення йому документа.

На підтвердження цієї обставини нотаріус робить посвідчувальний напис на документі із зазначенням особи, що його пред'явила.

Нотаріус передає заяви фізичних осіб та юридичних осіб іншим фізичним особам та юридичним особам, якщо вони не суперечать закону і не містять відомостей, що порочать честь і гідність людини.

Заяви подаються нотаріусу належним чином оформленими не менше ніж у двох примірниках, один з яких передається поштою зі зворотним повідомленням або особисто адресатам під розписку. Заяви можуть передаватися також з використанням технічних засобів. У цьому випадку другий примірник заяви повертається особі, що її подала.

Передача заяв у електронній формі про проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, які відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" подаються державному реєстратору для проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, здійснюється у порядку, визначеному порядком подання та обігу електронних документів державному реєстратору.

На прохання особи, що подала заяву, їй видається свідоцтво про передання заяви.

У свідоцтві викладається зміст одержаної на заяву відповіді або те, що відповідь у встановлений у заяві строк не надійшла.

Передавання заяви та видача свідоцтва про передання заяви є самостійними нотаріальними діями і реєструються в реєстрі нотаріальних дій під окремими номерами.

Витрати, пов'язані з поштовою пересилкою заяви чи з використанням інших технічних засобів, оплачуються заявником.

Зав. Третью Полтавською
держнотконторою
Т.А. Шендрик

формації про державні закупівлі, передбаченої Законом) та про заходи, що повинні вживатися для їх усунення, зокрема зобов'язати замовника повністю або частково скасувати свої рішення, надати необхідні документи, усунути будь-які дискримінаційні умови (у тому числі ті, що зазначені у технічній специфікації, яка є складовою частиною документації з конкурсних торгів) або, у разі неможливості виправити допущені порушення, відмінити процедуру закупівлі;

- у випадках, передбачених законами України, передавати рішення, документи та матеріали щодо здійснення закупівель до правоохоронних, контролюючих та інших органів.

Для розгляду скарг орган оскарження має право на всіх стадіях державних закупівель запитувати і отримувати у замовників, учасників, контролюючих органів, державного офіційного друкованого видання з питань державних закупівель, інших осіб відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур державних закупівель. Замовники, учасники, контролюючі органи, державне офіційне друковане видання з питань державних закупівель, інші особи протягом трьох робочих днів з дня отримання відповідного запиту повинні надіслати органу оскарження відповідну інформацію, завірені належним чином копії документів та матеріали. У разі коли в установленний строк не надано інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур державних закупівель, орган оскарження розглядає скаргу та приймає рішення на її підставі та в межах отриманої за скаргою інформації. Орган оскарження має право залучати для отримання консультацій та експертних висновків представників державних органів (за погодженням з керівниками державних органів), експертів та спеціалістів, які не можуть бути пов'язаними особами та володіють спеціальними знаннями, необхідними для професійного та неупередженого розгляду скарги. Висновки таких представників державних органів, експертів та спеціалістів оформлюються у письмовій формі та долучаються до

матеріалів справи про розгляд скарги.

У разі відкликання скарги орган оскарження може прийняти рішення про припинення розгляду скарги.

Рішення про розгляд скарг приймаються органом оскарження виключно на його засіданнях.

Орган оскарження приймає протягом 30 робочих днів з дня отримання скарги обґрунтоване рішення, в якому зазначаються:

- висновок органу оскарження про наявність або відсутність порушення процедури закупівлі;

- висновок органу оскарження про задоволення скарги або про відмову в її задоволенні повністю чи частково;

- у разі коли скаргу не задоволено, - підстави та обґрунтування прийняття такого рішення;

- у разі коли скаргу задоволено повністю або частково, - зобов'язання усунення замовником порушення процедури закупівлі та/або відновлення процедури закупівлі з моменту попереднього законного рішення чи правомірної дії замовника.

Рішення органу оскарження оформлюється у письмовій формі і містить таку інформацію:

- найменування органу оскарження;

- короткий зміст скарги;

- мотивувальну частину рішення;

- резолютивну частину рішення;

- строк оскарження рішення.

Засвідчені в установленому порядку копії рішення за результатами розгляду скарги орган оскарження протягом трьох днів з дня його прийняття надсилає суб'єкту оскарження, замовнику, Державній казначейській службі України та редакції державного офіційного друкованого видання з питань державних закупівель.

Головний спеціаліст
сектору представництва
інтересів держави
в судах ГУЮ
у Полтавській області
В.М. Чемерис

Законом визначені категорії позивачів, які звільняються від сплати судового збору

1 листопада 2011 року набрав чинності Закон України "Про судовий збір", яким встановлено, що за поданням до суду позовної заяви та іншої заяви, передбаченої процесуальним законодавством; за поданням до суду апеляційної і касаційної скарги на судові рішення, заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами, заяви про скасування рішення третейського суду, заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду та заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України; за видачу судами документів справляється судовий збір у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленої законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі.

Також законом визначені категорії позивачів, які звільняються від сплати судового збору, а саме:

- 1) позивачі - за подання позовів про стягнення заробітної плати, поновлення на роботі та за іншими вимогами, що випливають із трудових правовідносин;
- 2) позивачі - за подання позовів про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, а також смертю фізичної особи;
- 3) позивачі - за подання позовів про стягнення аліментів;
- 4) позивачі - за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з виплатою компенсації, поверненням майна, або за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з відшкодуванням його вартості громадянам, реабілітованим відповідно до Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні";
- 5) особи, які страждають на психічні розлади, та їх представники - за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з розглядом питань стосовно захисту прав і законних інтересів особи під час надання психіатричної допомоги;
- 6) позивачі - за подання позовів про

відшкодування матеріальних збитків, завданих внаслідок вчинення злочину;

7) державні органи, підприємства, установи, організації, громадські організації та громадяни, які звернулися у випадках, передбачених законодавством, із заявами до суду щодо захисту прав та інтересів інших осіб, а також споживачі - за позовами, що пов'язані з порушенням їхніх прав;

8) інваліди Великої Вітчизняної війни та сім'ї воїнів (партизанів), які загинули чи пропали безвісти, і прирівняні до них у встановленому порядку особи;

9) інваліди I та II груп, законні представники дітей-інвалідів і недієздатних інвалідів I та II груп;

10) позивачі - громадяни, віднесені до I та 2 категорій постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи;

11) органи прокуратури - при здійсненні представництва інтересів громадян або держави в суді;

12) Антимоніопольний комітет України та його територіальні відділення у справах, що вирішуються на підставі законодавства про захист економічної конкуренції та законодавства про здійснення державних закупівель;

13) Міністерство юстиції України - за подання позовів про відшкодування збитків, завданих Державному бюджету України внаслідок виконання рішень Європейського суду з прав людини, постановлених проти України;

14) позивачі - за подання позовів про уточнення списку виборців;

15) органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування - за подання позовів щодо спорів, пов'язаних з відчуженням земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності;

16) військовослужбовці, військовозобов'язані та резервісти, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори і проходять службу у військовому резерві, - за подання позовів, пов'язаних з виконанням військового обов'язку;

17) позивачі - за подання позовів про відшкодування збитків, завданих внаслідок неповернення у строки, передбачені договорами або установчими документами, грошових та майнових внесків, залучених до акціонерних товариств, банків, кредитних установ, довірчих товариств та інших юридичних осіб, які залучають кошти та майно громадян;

18) Пенсійний фонд України та його органи; органи Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонду соціального захисту інвалідів і його відділення;

19) громадські організації інвалідів (спілки та інші об'єднання громадських організацій інвалідів), їх підприємства, установи та організації, громадські організації ветеранів, їх підприємства, установи та організації - за подання позовів, з якими вони звертаються до суду;

20) органи праці та соціального захисту населення - за подання позовів щодо призначення і виплати всіх видів державної соціальної допомоги, компенсації, виплат та доплат, установлених законодавством.

Судовий збір перераховується у безготівковій або готівковій формі виключно через установи банків чи відділення зв'язку. За подання позовів, ціна яких визначається в іноземній валюті, судовий збір сплачується у гривнях з урахуванням офіційного курсу гривні до іноземної валюти, встановленого Національним банком України на день сплати.

Головний спеціаліст
відділу правової роботи, правової
освіти та державної реєстрації
нормативно - правових актів
ГЮО у Полтавській області
О.М. Давиденко

Право подружжя розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя

Дружина, чоловік розпоряджається майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, за взаємною згодою. При укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Дружина, чоловік має право на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним як такого, що укладений другим з подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового.

Для укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна, згода другого з подружжя має бути подана письмово.

Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена. Договір, укладений одним із подружжя в інтересах сім'ї, створює обов'язки для другого з подружжя, якщо майно одержане за договором, використане в інтересах сім'ї.

Консультант Диканської держжотконттори
Л.А. Личман

Про ставки судового збору

Відповідно до Закону України "Про судовий збір" з 1 листопада 2011 року ставки судового збору будуть сплачуватися у таких розмірах:

Стаття 4. Розміри ставок судового збору

1. Судовий збір справляється у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати у місячному розмірі, встановленої законом на 1 січня календарного року, в якому відповідна заява або скарга подається до суду, - у відсотковому співвідношенні до ціни позову та у фіксованому розмірі.

2. Ставки судового збору встановлюються у таких розмірах:

Найменування документа і дії, за яку справляється судовий збір	Ставка судового збору
1. За подання до суду:	
1) позовної заяви майнового характеру	відсоток ціни позову, але не менше 0,2 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 3 розмірів мінімальної заробітної плати
2) позовної заяви немайнового характеру	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
3) позовної заяви:	
про розірвання шлюбу	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
про поділ майна при розірванні шлюбу	1 відсоток ціни позову, але не менше 0,2 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 3 розмірів мінімальної заробітної плати
4) заяви про видачу судового наказу	50 відсотків ставки, що визначається з оспорюваної суми у разі звернення до суду з позовом у порядку позовного провадження
5) заяви у справах окремого провадження	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
6) позовної заяви про захист честі та гідності фізичної особи, ділової репутації фізичної або юридичної особи, а саме:	
позовної заяви немайнового характеру	0,2 розміру мінімальної заробітної плати
позовної заяви про відшкодування визначається з урахуванням ціни моральної шкоди	позову, що встановлюється згідно з підпунктом 1 цього пункту
7) заяви про перегляд заочного рішення	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
8) апеляційної скарги на рішення суду, заяви про приєднання до підлягає сплаті при поданні апеляційної скарги на рішення позовної заяви, іншої заяви і суду	скарги, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
9) касаційної скарги на рішення суду, заяви про приєднання до касаційної скарги на рішення суду	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 70 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
10) заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми

11) заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, іншої заяви і скарги, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 70 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
12) апеляційної скарги на судовий наказ	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті за подання заяви про видачу судового наказу в наказному провадженні
13) заяви про забезпечення доказів або позову	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
14) апеляційної і касаційної скарги на ухвалу суду, приєднання до апеляційної чи касаційної скарги на ухвалу суду	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
15) заяви про скасування рішення третейського суду	0,5 розміру мінімальної заробітної плати
16) заяви про видачу виконавчого листа на примусове виконання рішення третейського суду	0,2 розміру мінімальної заробітної плати
17) заяви про видачу виконавчого документа на підставі рішення іноземного суду	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
2. За подання до господарського суду:	
1) позовної заяви майнового характеру	2 відсотки ціни позову, але не менше 1,5 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 60 розмірів мінімальних заробітних плат
2) позовної заяви немайнового характеру	1 розмір мінімальної заробітної плати
3) заяви про вжиття запобіжних заходів та забезпечення позову	1,5 розміру мінімальної заробітної плати
4) апеляційної скарги на рішення суду	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
5) касаційної скарги на рішення суду	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
6) заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
7) заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
8) апеляційної і касаційної скарги на ухвалу суду	0,5 розміру мінімальної заробітної плати
9) заяви про скасування рішення третейського суду	2 розміри мінімальної заробітної плати
10) заяви про видачу виконавчого документа на примусове виконання рішення третейського суду	1,5 розміру мінімальної заробітної плати
11) заяви про видачу виконавчого документа на підставі рішення іноземного суду	2 розміри мінімальної заробітної плати
3. За подання до адміністративного суду:	
1) адміністративного позову:	
майнового характеру	1 відсоток розміру майнових вимог, але не менше 0,1 розміру мінімальної заробітної плати та не більше 2 розмірів мінімальних заробітних плат
немайнового характеру	0,03 розміру мінімальної заробітної плати
2) апеляційної скарги на рішення псуду, заяви про приєднання до апеляційної скарги на рішення суду	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми

3) касаційної скарги на рішення суду, заяви про приєднання до касаційної скарги на рішення суду	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 70 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
4) заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами	50 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 50 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
5) заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України	70 відсотків ставки, що підлягає сплаті при поданні позовної заяви, а у разі подання позовної заяви майнового характеру - 70 відсотків ставки, обчисленої виходячи з оспорюваної суми
6) апеляційної і касаційної скарг на ухвалу суду, заяви про приєднання до апеляційної чи касаційної скарги на ухвалу суду	0,05 розміру мінімальної заробітної плати
7) заяви про забезпечення доказів або позову	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
8) заяви про видачу виконавчого документа на підставі рішення іноземного суду	0,1 розміру мінімальної заробітної плати
4. За видачу судами документів:	
1) за повторну видачу копії судового рішення	1 гривня за кожний аркуш копії
2) за видачу дублікату судового наказу та виконавчого листа	3 гривні
3) за роздрукування технічного запису судового засідання	5 гривень за кожний аркуш тексту на папері формату А4
4) за видачу в електронному вигляді копії технічного запису судового засідання	15 гривень
5) за виготовлення копії судового рішення у разі, якщо особа, яка не бере (не брала) участі у справі, якщо судові рішення безпосередньо стосуються її прав, свобод, інтересів чи обов'язків, звертається до апарату відповідного суду з письмовою заявою про виготовлення такої копії згідно із Законом України "Про доступ судових рішень" (3262-15).	1 гривня за кожний аркуш копії

Оголошення розшуку

У разі відсутності відомостей про місце проживання, перебування чи місцезнаходження боржника - фізичної особи, а також дитини за виконавчими документами про відібрання дитини державний виконавець звертається до суду з поданням про винесення ухвали про розшук боржника або дитини. У разі необхідності розшуку транспортного засобу боржника державний виконавець виносить постанову про такий розшук, яка є обов'язковою для виконання органами внутрішніх справ.

Розшук боржника - фізичної особи, дитини, розшук транспортних засобів боржника здійснюють органи внутрішніх справ, а розшук боржника - юридичної особи та іншого майна боржника організовує державний виконавець. Розшук оголошується відповідно за місцем виконання рішення або за останнім відомим місцем проживання, перебування, місцезнаходженням боржника чи місце-знаходженням його майна, або за місцем проживання (місцезнаходженням) стягувача.

Витрати органів внутрішніх справ, пов'язані з розшуком боржника - фізичної особи, дитини за виконавчими документами про відібрання дитини або транспортних засобів боржника, стягуються з боржника за ухвалою суду. Витрати, пов'язані з організацією розшуку боржника - юридичної особи або іншого майна боржника, стягуються з боржника у порядку, встановленому цим Законом.

Незвернення державного виконавця до суду у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, а також інші дії та бездіяльність державного виконавця, пов'язані з розшуком боржника або його майна, можуть бути оскаржені у десятиденний строк у порядку, встановленому цим Законом.

Спадкування корпоративних прав в Україні

Смерть одного із засновників, який водночас є директором компанії, створює масу проблем для решти учасників і також - спадкоємців. Серйозною проблемою є й те, що законодавець не передбачив чіткої процедури вирішення цієї проблеми, а тому на практиці виникають складнощі безпосередньо в роботі з державними органами, установами і організаціями, які в свою чергу не завжди знають, як правильно поступити і яку норму права застосувати. Це призводить до того, що компанія не може продовжити основну діяльність через несвочасне оформлення і реєстрацію затверджених змін.

Дана стаття призначена для поєднаного ознайомлення засновників господарських товариств (в основному, товариств з обмеженою відповідальністю, оскільки ця організаційно-правова форма є найбільш зручною) з практикою цивілізованого вирішення питань спадкування корпоративних прав. У цієї статті наведені основні прийнятні варіанти. Проте варто врахувати, що в кожному конкретному випадку є своя специфіка.

Як зазначено в пп. 2 п. 1 ст. 1219 ЦК, до складу спадщини не входять права і обов'язки, нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема право на участь в товариствах, якщо інше не встановлено законом або засновницькими документами.

Отже, за загальним правилом спадкування корпоративних прав не передбачено. Водночас законом або засновницькими документами господарського товариства це правило може бути змінено. У обов'язковому порядку, зокрема, здійснюється спадкування прав на участь в господарському товаристві тільки тоді, коли спадкодавець був учасником акціонерного товариства - акціонером (абзац другий ст. 28 Закону про господарські товариства). У цьому випадку спадщиною є акції відповідного акціонерного товариства.

Що стосується спадкування прав на участь в товаристві з обмеженою відповідальністю, то в п. 5 ст. 147 ЦК

казано, що частка в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю переходить до спадкоємця фізичної особи, якщо статутом товариства не передбачено, що такий перехід допускається тільки з відома інших учасників товариства. Очевидно, що ЦК, як і Закон про господарські товариства, допускає можливість наявності обмежень на перехід частки від спадкодавця до спадкоємців. Якщо статутом або рішенням загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю відмовлено спадкоємцям в прийомі в товариство або вони самі не виявили бажання вступати в це товариство, то спадкоємцям в установленому порядку видається в грошовій або натуральній формі частка в майні товариства, що належала спадкодавцю. Саме це майно, а не право на участь в товаристві, й буде в даному випадку спадщиною.

Отже, для визначення спадкоємця статут товариства має важливе значення. Якщо статутом прямо не передбачено необхідність отримання згоди інших учасників, то починаючи з 1 січня 2004 р. спадкоємець успадкує частку незалежно від ставлення до цього інших учасників. Моментом переходу корпоративних прав вважатиметься день смерті учасника-спадкодавця.

Якщо ж статутом передбачена необхідність отримання згоди всіх учасників, то процедура визначатиметься ч. 5 ст. 147 ЦК і ст. 55 Закону "Про господарські товариства", згідно з якими спадкоємець учасника має такі права:

- переважно перед іншими бути прийнятим до товариства або відмовитися від вступу в товариство.

Закон надає спадкоємцям переважне право вступу до товариства, але...

Сутність цієї переваги, порядок реалізації цього права, коло осіб, до яких воно застосовується, законом не визначені. З цієї причини, на думку Кравчука В.М., переважне право вступу є декларативним, і на практиці застосовуватися не може.

Останнє рішення відносно участі в товаристві у всіх випадках ухвалюють загальні збори учасників. Кожен з учасників при голосуванні керується своїми мотивами і ніякими перевагами спадкоємців не обмежений.

Реалізація прав спадкоємця залежить від товариства, яке має право:

- прийняти спадкоємця в товариство або відмовити йому. Спадкоємець стає учасником товариства лише в тому випадку, якщо учасники бажають прийняти його до товариства. Це означає, що до складу спадкової маси включаються лише майнові елементи корпоративних прав. Організаційні права (участь в управлінні) мають особистий характер і у порядку спадкування в цьому випадку не передаються.

З метою уникнення можливих суперечок, спадкоємцями товариства слід розглядати лише тих осіб, які містяться в свідоцтві про право на спадщину - винятковому документі, який підтверджує право на спадщину. Відповідно до ст. 1298 ГК це свідоцтво видається спадкоємцям по закону після закінчення 6-місячного терміну з дня відкриття спадщини. Тому рішення відносно прийняття спадкоємців до товариства або про виділення частки спадкодавця, товариство може приймати лише після надання зацікавленими особами свідоцтва про право на спадщину, тобто через 6 місяців.

Ще на стадії створення підприємства і затвердження статуту доцільно чітко прописувати питання спадкоємництва права власності учасників на долі в статутному фонді в товаристві.

Наявність такого пункту в статуті дозволяє уникнути багатьох проблем. По-перше, - судових тяжб із спадкоємцями партнерів, які бажають увійти до складу засновників. По-друге, це допомагає уникнути ускладнення процедури ухвалення рішень, пов'язаної із збільшенням кількості учасників товариства.

**Державний нотаріус
Другої Полтавської
державної нотаріальної контори
О.В. Якименко**

Стан забезпечення прав дитини нотаріусом

Держава охороняє і захищає права та інтереси дітей при вчиненні правочинів щодо нерухомого майна (Закон України "Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей"). Проаналізувавши вимоги законодавства можна сказати, що ці функції покладено на органи опіки та піклування та органи нотаріату. Вимоги діючого законодавства спрямовують органи нотаріату на захист прав та законних інтересів дітей.

Діяльність державних та приватних нотаріусів щодо захисту прав дитини найчастіше пов'язана при посвідченні таких правочинів, нотаріальне посвідчення яких передбачено законом, зокрема:

- договорів відчуження нерухомого майна належного дітям, а також щодо майна право користування яким вони мають;
- договорів між подружжям про розмір та строки виплати аліментів на дитину;
- шлюбних договорів;
- договорів про припинення права на аліменти на дитину у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно.

Також до нотаріуса можуть звертатись за посвідченням договорів подружжя про те, з ким із них проживатимуть діти та умови їхнього утримання.

Крім того найчастіше нотаріуси посвідчують: згоду батьків (одного з батьків) дитини на виїзд закордон, здійснюють оформлення спадкових прав на ім'я малолітніх, неповнолітніх спадкоємців.

Щодо посвідчення договорів.

Правовими підставами охорони прав малолітніх та неповнолітніх дітей, у тому числі, при укладенні правочинів із житлом стали такі нормативні акти як:

- Цивільний кодекс України;
- Закон України "Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей";
- Закон України "Про охорону дитинства";
- Закон України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування".

У першу чергу необхідно зазначити, що нотаріальні дії нотаріус зобов'язаний вчиняти після подачі всіх необхідних документів, які відповідають вимогам законодавства.

На виконання вимог ст. 177 СК України, нотаріуси посвідчують правочини щодо майнових прав малолітньої дитини, а саме: договори, які підлягають нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, в тому числі договори щодо поділу або обміну житлового будинку, квартири при наявності

дозволу органу опіки та піклування. Такі правочини від імені малолітніх, які не досягли 14 років, вчиняють законні представники: батьки (усиновлювачі) або опікуни.

Якщо вчиняється одним із батьків правочин щодо транспортних засобів та нерухомого майна малолітньої дитини, то нотаріус обов'язково витребує письмову нотаріально засвідчену згоду другого з батьків. Якщо той з батьків, хто проживає окремо від дитини протягом не менш як шість місяців, не бере участі у вихованні та утриманні дитини або якщо місце його проживання невідоме, вищезазначені правочини, можуть бути вчинені без його згоди.

На вчинення вищезазначених правочинів неповнолітньою особою необхідна згода батьків (усиновлювачів) або піклувальника, а також дозвіл органу опіки та піклування.

Неповнолітня особа вчиняє інші правочини за згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальників.

Також необхідно зазначити, що відповідно до ст.12 Закону України "Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей" попередній дозвіл органів опіки та піклування необхідний не тільки для вчинення будь-яких правочинів щодо нерухомого майна право власності на яке мають діти, а й щодо нерухомого майна право користування яким вони мають.

Відповідно до змін внесених до Сімейного кодексу України від 19.04.2011 року, дозвіл на вчинення правочинів щодо нерухомого майна дитини надається органом опіки та піклування після перевірки, що проводиться протягом одного місяця, і лише в разі гарантування збереження права дитини на житло.

Посадові особи органів опіки та піклування несуть персональну відповідальність за захист прав та інтересів дітей при наданні дозволу на вчинення правочинів щодо нерухомого майна, яке належить дітям.

Відповідно до ст. 67 Постанови Кабінету Міністрів України №866 від 24.09.2008 року, дозвіл на вчинення правочинів щодо нерухомого майна дитини надається у разі гарантування збереження її права на житло і оформлюється рішенням районної, районної у м. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу міської, районної в місті ради, витяг з якого заявникам видає служба у справах дітей.

Наприкінці хотілось зазначити, що відповідно до ст. 224 ЦК України правочин, вчинений без дозволу органу опіки та піклування (ст. 71 ЦК України), є нікчемним. Тільки якщо судом буде встановлено, що такий правочин

відповідає інтересам фізичної особи, над якою встановлено опіку або піклування, то на вимогу заінтересованої особи такий правочин може бути визнаний судом дійсним.

Щодо виникнення, оформлення спадкових прав

Відповідні гарантії захисту прав дітей передбачені і нормами чинного законодавства щодо оформлення спадкових прав. Так, відповідно до ч.4 ст.1268 Цивільного кодексу України малолітня, неповнолітня особа вважаються такими, що прийняли спадщину, якщо не відмовилась від неї у порядку, встановленому чинним законодавством. Законодавець з метою захисту прав малолітніх та неповнолітніх дітей закріплює безумовний принцип прийняття ними спадщини, тобто це означає, що якщо спадкоємці на момент відкриття спадщини були малолітніми чи неповнолітніми дітьми, і з якихось причин батьки або опікун чи піклувальник не подали заяву про прийняття ними спадщини від імені та в інтересах дітей спадкодавця і не відмовилися від спадщини, вважається, що спадщину діти прийняли.

Також слід зазначити, що ст.1241 Цивільного кодексу України малолітнім, неповнолітнім дітям передбачені гарантії спадкування половини частки у спадщині, яка б їм належала за законом, незалежно від змісту заповіту (право на обов'язкову частку).

Особа, яка досягла 14 років, має право подати заяву про прийняття спадщини без згоди своїх батьків або піклувальника. Тим самим законодавець надав широкую можливість неповнолітнім дітям самостійно, без будь-яких втручань та обмежень реалізувати свої майнові права у спадщині.

Від імені малолітньої дитини заяву про прийняття спадщини подають її батьки (усиновлювачі), опікун.

Неповнолітня особа може відмовитися від прийняття спадщини за згодою батьків (усиновлювачів), піклувальника і органу опіки та піклування. Батьки (усиновлювачі), опікун можуть відмовитися від прийняття спадщини, належної малолітній, недієздатній особі, лише з дозволу органу опіки та піклування.

Про видачу свідоцтва про право на спадщину на ім'я неповнолітнього спадкоємця нотаріус повідомляє органи опіки та піклування за місцем проживання спадкоємця для охорони його майнових інтересів (ст.67 Закону України "Про нотаріат").

Усиновлення дитини

Усиновленням є прийняття усиновлювачем у свою сім'ю особи на правах дочки чи сина, що здійснене на підставі рішення суду.

Усиновленою може бути дитина у віці до 18 років.

Дитина, покинута в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовилися забрати з них батьки, інші родичі, може бути усиновлена після досягнення нею двомісячного віку.

Дитина, яку було підкинута чи знайдено, може бути усиновлена після спливу двох місяців з часу її знайдення.

Особи, які можуть бути усиновлювачами:

1. Усиновлювачем дитини може бути дієздатна особа віком не молодша двадцяти одного року, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини.

2. Усиновлювачем може бути особа, що старша за дитину, яку вона бажає усиновити, не менш як на п'ятнадцять років.

У разі усиновлення повнолітньої особи різниця у віці не може бути меншою, ніж вісімнадцять років.

3. Усиновлювачами можуть бути подружжя. Усиновлювачами не можуть бути особи однієї статі.

4. Особи, які не перебувають у шлюбі між собою, не можуть усиновити одну і ту ж дитину. Якщо такі особи проживають однією сім'єю, суд може постановити рішення про усиновлення ними дитини.

5. Якщо дитина має лише матір, вона не може бути усиновлена чоловіком, з яким її мати не перебуває у шлюбі. Якщо дитина має лише батька, вона не може бути усиновлена жінкою, з якою він не перебуває у шлюбі. Якщо такі особи проживають однією сім'єю, суд може постановити рішення про усиновлення ними дитини.

6. Якщо дитина має лише матір або лише батька, які у зв'язку з усиновленням втрачають правовий зв'язок з нею, усиновлювачем дитини може бути один чоловік або одна жінка.

7. Кількість дітей, яку може усиновити один усиновлювач, не обмежується. Особи, які не можуть бути усиновлювачами:

Не можуть бути усиновлювачами особи, які:

1) обмежені у дієздатності;
2) визнані недієздатними;
3) позбавлені батьківських прав, якщо ці права не були поновлені;

4) були усиновлювачами (опікунами, піклувальниками, прийомними батьками, батьками-вихователями) іншої дитини, але усиновлення було скасовано або визнано недійсним (було припинено опіку, піклування чи діяльність прийомної сім'ї або дитячого будинку сімейного типу) з їхньої вини;
5) перебувають на обліку або на лікуванні у психоневрологічному чи наркологічному диспансері;

6) зловживають спиртними напоями або наркотичними засобами;

7) не мають постійного місця проживання та постійного заробітку (доходу);

8) страждають на хвороби, перелік яких затверджений Міністерством охорони здоров'я України;

9) є іноземцями, які не перебувають у шлюбі, крім випадків, коли іноземець є родичем дитини;

10) були засуджені за злочини проти життя

і здоров'я, волі, честі та гідності, статевої свободи та статевої недоторканості особи, проти громадської безпеки, громадського порядку та моральності, у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, або мають непогашену чи не зняту в установленому законом порядку судимість за вчинення інших злочинів;

11) за станом здоров'я потребують постійного стороннього догляду;

12) є особами без громадянства;

13) перебувають у шлюбі з особою, яка відповідно до пунктів 3-6, 8 і 10 не може бути усиновлювачем.

Також не можуть бути усиновлювачами інші особи, інтереси яких суперечать інтересам дитини.

Слід зазначити, що за наявності кількох осіб, які виявили бажання усиновити одну і ту ж дитину, переважне право на її усиновлення має громадянин України:

- в сім'ї якого виховується дитина;
- який є чоловіком матері, дружиною батька дитини, яка усиновлюється;
- який усиновлює кількох дітей, які є братами, сестрами;
- який є родичем дитини.

Допомога при усиновленні дитини
Відповідно до Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" органи праці та соціального захисту населення здійснюють призначення такого виду державної допомоги сім'ям з дітьми, як допомога при усиновленні дитини.

Допомога при усиновленні дитини призначається усиновлювачу, який є громадянином України, постійно проживає на її території та усиновив дитину з числа дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування, після 1 січня 2009 року, незалежно від її віку.

Допомога при усиновленні дитини призначається на кожну дитину у розмір та в порядку, що встановлені для виплати допомоги при народженні першої дитини, на дату набрання законної сили рішенням про усиновлення.

Якщо рішення про усиновлення набрало законної сили після 01.10.2011 виплата допомоги при усиновленні дитини провадиться у розмірі 25590 грн.

Виплата допомоги здійснюється одноразово у десятикратному розмірі прожиткового мінімуму для дітей віком до 6 років - 8530 грн. Решта суми допомоги виплачується рівними частинами протягом наступних 24 місяців по 710,83 грн. щомісяця.

Допомога при усиновленні дитини призначається за умови, що звернення за її призначенням надійшло не пізніше 12 календарних місяців з дня набрання законної сили рішенням про усиновлення дитини.

Допомога призначається з місяця, в якому була подана заява з усіма необхідними документами, та виплачується щомісяця до моменту досягнення дитиною 18-річного віку включно.

**Провідний спеціаліст відділу
правової роботи, правової
освіти та державної реєстрації НПА
ГУЮ у Полтавській області
Л.С. Єлізарова**

Легалізація громадських організацій

Створенні об'єднання громадян повинні легалізувати свою діяльність згідно законодавству України.

Відповідно до ст. 14 ЗУ "Про об'єднання громадян" легалізація (офіційне визнання) об'єднань громадян є обов'язковою і здійснюється шляхом їх реєстрації або повідомлення про заснування. Діяльність об'єднань громадян, які не легалізовані або примусово розпущені за рішенням суду, є протизаконною.

Перелік документів, які подаються до реєструючого органу на легалізацію громадської організації шляхом повідомлення про заснування:

- заява, підписана не менш як трьома засновниками громадської організації або їх уповноваженими представниками. У заяві вказується прізвище, ім'я, по батькові засновників громадської організації або їх уповноважених представників, рік народження, місце постійного проживання, назва організації і місцезнаходження центральних статутних органів, основна мета діяльності громадської організації. Підписи в заяві повинні бути завірені в установленому законом порядку, тобто нотаріально.

При легалізації шляхом повідомлення реєструючий орган пропонує заявникам додати до заяви також протокол установчих зборів, статут (положення) організації та відомості про склад керівних органів, а при легалізації шляхом повідомлення місцевого осередку зареєстрованої громадської організації - також копію статуту (положення) та свідоцтва про реєстрацію громадської організації, засвідчені у встановленому законом порядку.

Реєстраційний збір при легалізації шляхом повідомлення не сплачується.

Легалізація громадських організацій, що мають одну і ту ж назву, не допускається.

У разі, коли із заявою про легалізацію звертаються громадські організації, що мають одну і ту ж назву, перевага віддається громадській організації, яка першим подала заяву про легалізацію.

При легалізації громадської організації шляхом повідомлення про її заснування свідоцтво не видається, а складається повідомлення про легалізацію шляхом письмового повідомлення.

Дані про легалізовані шляхом повідомлення громадські організації підлягають офіційному оприлюдненню в засобах масової інформації.

**Провідний спеціаліст
Полтавського МУЮ
О.С. Литовченко**

Види договорів

Договір є основною підставою виникнення зобов'язально-правових відносин (зобов'язань), який встановлює певні суб'єктивні права і суб'єктивні обов'язки для сторін, що його уклали. Договір можна визначити як угоду двох або декількох осіб, спрямовану на встановлення, зміну чи припинення цивільних правовідносин. Предметом договору завжди є певна дія, але ця дія може бути тільки правомірною. Якщо предметом договору буде неправомірною дія, тобто незаконна, то такий договір визнається недійсним.

Договір вважається дійсним за дотримання таких умов: законності дії; волевиявлення сторін; дотримання встановленої законом форми договору; правото дієздатності сторін. Головним елементом кожного договору є воля сторін, спрямована на досягнення певної мети, яка не суперечить законам. Змістом будь-якого договору є права та обов'язки сторін, установлені ним. Зміст будь-якого договору характеризується його умовами. Прийнято розрізняти істотні, звичайні та випадкові умови договору.

Згідно зі ст. 153 ЦК України договір вважається укладеним, коли між сторонами в потрібній у належних випадках формі досягнуто згоди з усіх істотних умов.

Істотними є ті умови договору, що визнані такими за законом або необхідні для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою однією зі сторін повинно бути досягнуто згоди (наприклад, у договорі купівлі-продажу істотними є предмет, ціна, строк). Крім істотних умов, у договорі можуть бути умови звичайні й випадкові. До звичайних умов відносять ті, які самі по собі передбачаються, скажімо, місце виконання договору. Ці умови не обов'язково повинні бути включені до договору. Якщо їх не включено до договору, то діє загальна норма Цивільного кодексу. Якщо ж сторони забажають установити інше місце виконання договору, то це має бути обумовлено в договорі. Випадковими визнаються такі умови договору, які зазвичай у договорах такого виду не передбачаються, але можуть бути встановлені угодою сторін.

У договорі може бути зафіксовано волю однієї, двох чи кількох осіб. Договори, що базуються на волевиявленні однієї особи, називаються односторонніми. Договори, в яких виявлено волю двох осіб, називаються двосторонніми.

Договори, в яких бере участь більше двох осіб, називаються багатосторонніми.

Розрізняють договори реальні й консенсуальні. Реальні договори вважа-

ються укладеними, тобто набувають юридичного значення лише з моменту фактичного здійснення певних дій. Консенсуальні договори вважаються укладеними і набувають юридичного значення з моменту досягнення угоди з основних умов договору.

За формою договори можуть бути усними й письмовими. Письмові, своєю чергою, поділяються на прості й нотаріально засвідчені. За загальним правилом вибір форми договору залежить від бажання осіб, що її укладають. Однак у ряді випадків закон вимагає, щоб договори були укладені в певній формі. Якщо для договору не встановлено певної форми, він вважається укладеним, поки поведінка осіб свідчить про їхню волю укласти договір. Мовчання визначається виявом волі укласти договір лише у випадках, передбачених законом.

Усна форма допускається в договорах, що виконуються під час їх укладання, якщо інше не встановлено законом. Проста письмова форма застосовується за укладення між собою договорів державними, кооперативними і громадськими організаціями, а також договорів цих організацій з громадянами, крім договорів, що виконуються під час їх укладання. У простій письмовій формі укладаються й інші договори громадян між собою, якщо дотримання цієї форми вимагає закон. Нотаріальне посвідчення письмових договорів обов'язкове у випадках, передбачених законом.

У процесі укладення договору розрізняють дві стадії: пропозиція укласти договір (оферта) і прийняття пропозиції (акцепт). Цивільний кодекс України визначає, з якого моменту договір вважається укладеним. Коли пропозицію укласти договір зроблено усно без зазначення строку для відповіді, договір вважається укладеним, якщо друга сторона негайно заявила особі, яка зробила пропозицію, про прийняття цієї пропозиції. Якщо таку пропозицію зроблено в письмовій формі, договір вважається укладеним, коли відповідь про прийняття пропозиції одержано протягом нормально необхідного для цього часу. Часто сторони самі визначають момент набрання договором юридичної сили, тобто момент, з якого договір вважається укладеним, про що прямо зазначають у договорі - договір набирає чинності з такого дня місяця і року. В інших випадках момент укладення договору визначає закон. Так, договір купівлі-продажу жилого будинку має бути нотаріально посвідчений, але юридичної сили він набирає лише з моменту його реєстрації в місцевих органах управління. Момент набрання договором чинності має важливе

значення, оскільки з цим моментом пов'язані певні юридичні наслідки - перехід права власності до покупця, ризик випадкової загибелі речі та ін.

Численні господарські договори мають як загальні властивості, так і певні розходження, що дозволяють відмежовувати їх один від одного. Для того, щоб правильно орієнтуватися у всій масі численних і різноманітних договорів, прийнято здійснювати їхній розподіл на окремі види. В основі такого розподілу полягають різні категорії, що обираються в залежності від переслідуваних цілей. Розподіл договорів на окремі види має не тільки теоретичне, але і важливе практичне значення. Він дозволяє учасникам господарського обороту досить легко виявляти і використовувати у своїй діяльності найбільш істотні властивості договорів, застосовувати на практиці такий договір, що у найбільшій мірі відповідає їх потребам. Оскільки договори є різновидом угод, на них поширюється і розподіл угод на різні види.

Залежно від характеру розподілу прав і обов'язків між учасниками всі договори поділяються на двосторонні й односторонні. Договір є одностороннім, якщо одна сторона бере на себе обов'язок перед другою стороною вчинити певні дії або утриматися від них, а друга сторона наділяється лише правом вимоги, без виникнення зустрічного обов'язку щодо першої сторони. Договір є двостороннім, якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору. До договорів, що укладаються більше як двома сторонами (багатосторонні договори), застосовуються загальні положення про договір, якщо це не суперечить багатосторонньому характеру цих договорів. До односторонніх відносяться, головним чином, договори доручення, дарування, позики. Двосторонні угоди - найбільш розповсюджені вид угод; ними є договори купівлі-продажу, постачання, підяду, майнового наймання, страхування, авторські тощо.

За співвідношенням виникаючих з угоди прав і обов'язків сторін вони поділяються на платні і безоплатні. Платною називається угода, у якій майновому наданню однієї сторони (передача грошей чи майна, виконання робіт, надання послуг) відповідає зустрічний обов'язок іншої сторони. Платними можуть бути тільки двосторонні угоди, оскільки однієї угоди завжди безоплатні. У безоплатних угодах наданню однієї сторони немає зустрічного задоволення, надання. У таких угодах обов'язок зробити дії майнового характеру лежить лише на одній стороні, що не вправі вимагати

зустрічного майнового надання. Це має місце за договором дарування, коли річ передается у власність іншій стороні, за договором про безоплатне користування майном, за договором збереження, за договором доручення, за договором позики тощо.

Залежно від моменту, з якого угоди вважаються укладеними, вони підрозділяються на консенсуальні, реальні і формальні. Консенсуальна угода вважається укладеною з моменту досягнення сторонами угоди, тобто сторони повинні узгодити своє волевиявлення, спрямоване на встановлення, зміну чи припинення правовідносини.

Формальними іменуються договори, для укладання яких потрібно оформлення за запропонованою законом формою: письмовою чи нотаріальною (наприклад, оренда, дарування). Як консенсуальний, так і реальний договір може бути формальним.

Залежно від характеру породжуваних договором юридичних наслідків необхідно розрізняти договори остаточні і попередні. Залежно від підстави укладання всі договори поділяються на вільні й обов'язкові. Вільні - це такі договори, укладання яких цілком залежить від розсуду сторін. Укладання ж обов'язкових договорів, як це випливає із самої їх назви, є обов'язковим для однієї чи обох сторін. Більшість договорів носить вільний характер. Серед обов'язкових договорів особливе значення мають публічні договори. Публічним є договір, в якому одна сторона - підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, перевезення транспортом загального користування, послуги зв'язку, медичне, готельне, банківське обслуговування тощо).

**Провідний спеціаліст
ВДВС ГУЮ
У Полтавській області
Н.В. Гречин**

Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

Корупція в сучасних умовах стала чинником, який становить реальну загрозу національній безпеці і конституційному ладу України. Це явище негативно впливає практично на всі сторони суспільного життя: економіку, політику, соціальну і правову сфери, управління, громадську свідомість, міжнародні відносини. Корупційні зв'язки фактично руйнують правові, етичні відносини між людьми і поступово перетворюються у норму поведінки. Корупція, безперечно, може бути визнана однією з найгостріших соціальних та політичних проблем сучасності. Розв'язання цієї проблеми є надзвичайно актуальною та першочерговою справою для України. Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції", який набрав чинності 1 липня 2011 року спрямований на створення дієвого антикорупційного законодавства України.

Згідно статті 4 цього Закону, суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим; народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад; державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування; військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань; судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій); особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особи начальницького складу податкової міліції; посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби; члени Центральної виборчої комісії; посадові та службові особи інших органів державної влади; 2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету; особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбі-

ражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках); посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, в тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, які уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному до судового; посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів; особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, відповідно до закону; посадові особи юридичних осіб, фізичні особи - у разі одержання від них особами, зазначеними у пунктах 1, 2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди.

За вчинення корупційних правопорушень особи, уповноважені на виконання функцій держави, або місцевого самоврядування притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у триденний строк з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення заносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України. Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, порядок формування та ведення цього реєстру затверджується Міністерством юстиції України.

Таким чином, вказаним вище Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції", чітко визначено перелік тих, хто може бути притягнутим до відповідальності за корупційні діяння, розширився перелік осіб, які можуть бути суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення: від Президента України до посадових осіб, які одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету, юридичних осіб та фізичних осіб. Корупціонером може бути визнана будь-яка особа, що здійснює владні, організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські повноваження на власну користь. Це не лише держслужбовці, а й ті, хто працює в приватній сфері.

**Головний спеціаліст відділу кадрової
роботи та державної служби
ГУЮ у Полтавській області
О.І. Антоненко**

Підстави для відкриття виконавчого провадження

Відповідно до ст. 19 Закону України "Про виконавче провадження" (далі Закон) державний виконавець відкриває виконавче провадження на підставі виконавчого документа, зазначеного в статті 17 цього Закону:

- за заявою стягувача або його представника про примусове виконання рішення;

- за заявою прокурора у випадках представництва інтересів громадянина або держави в суді;

- у разі якщо виконавчий лист надійшов від суду на підставі ухвали про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду в порядку, встановленому законом;

- в інших передбачених законом випадках.

У заяві про відкриття виконавчого провадження стягувач вправі зазна-

чити відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення (рахунок боржника, місце роботи чи отримання ним інших доходів, місцезнаходження його майна тощо), а також шляхи отримання ним коштів, стягнутих з боржника.

У заяві про відкриття виконавчого провадження щодо виконання рішення про майнове стягнення стягувач має право просити державного виконавця накласти арешт на майно та кошти боржника та оголосити заборону на його відчуження.

Під час пред'явлення виконавчого документа або його дубліката до виконання разом з ним подаються:

- у разі виконання рішення про конфіскацію майна засудженого за

вироком суду - копія опису майна і копія вироку. У разі відсутності у справі опису майна засудженого надсилається довідка про те, що опис майна не проводився;

- у разі виконання рішення про конфіскацію майна за постановою суду - копія протоколу вилучення майна, що підлягає конфіскації, або довідка про відсутність такого майна;

- у судових справах, за якими застосовано заходи забезпечення позовних вимог, - копії документів, що підтверджують виконання ухвали суду про забезпечення позову, у разі якщо такі заходи застосовувалися судом.

Головний спеціаліст
ВДВС ГУЮ у Полтавській області
Т.А. Гриценко

Залучення понять до провадження виконавчих дій

Виконавчі дії можуть провадитися за присутності понять. Присутність понять обов'язкова під час вчинення виконавчих дій, пов'язаних з примусовим входженням до нежитлових приміщень і сховищ, де зберігається майно боржника, на яке звернено стягнення, або майно стягувача, яке має бути повернене йому в натурі; до житлових будинків і квартир для забезпечення примусового виселення з них та вселення в них; до будинків, квартир та інших приміщень, в яких перебуває дитина, яка має бути передана іншим особам відповідно до рішення суду; під час проведення огляду, арешту, вилучення і передачі майна.

Як поняті можуть бути запрошені будь-які дієздатні особи, які не мають особистої заінтересованості у провадженні виконавчих дій і не пов'язані між собою або з учасниками виконавчого провадження родинними зв'язками, підлеглистю чи підконтрольністю. Кількість понять під час вчинення виконавчих дій не може бути менше двох.

Понятій має право знати, для участі у провадженні яких виконавчих дій його запрошено, на підставі якого виконавчого документа вони провадяться, а також робити зауваження з приводу провадження виконавчих дій. Зауваження понятю підлягають

занесенню до акта відповідної виконавчої дії. Понятій зобов'язаний засвідчити факт, зміст і результати виконавчих дій, під час провадження яких він був присутній. Перед початком виконавчих дій державний виконавець роз'яснює понятим їхні права і обов'язки, про що зазначається в акті. Поняті мають право на компенсацію витрат, пов'язаних з виконанням обов'язків понять. Зазначені витрати належать до витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій.

Головний спеціаліст
ВДВС ГУЮ у полтавській області
В.О. Пахар

Повернення виконавчого документа стягувачеві

На підставі ст. 47 Закону України "Про виконавче провадження" встановлено перелік підстав для повернення виконавчого документа стягувачеві без виконання.

Це може відбуватись:

- за письмовою заявою стягувача;

- якщо у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернено стягнення, і здійснені державним виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними;

- якщо стягувач відмовився залишити за собою майно боржника, не реалізоване під час виконання рішення, одержати певні предмети, що повинні бути передані йому від боржника згідно з рішенням;

- у разі якщо стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій або не здійснює авансування витрат на проведення виконавчих дій, якщо їх авансування передбачено цим Законом, незважаючи на попередження державного виконавця про повернення йому

виконавчого документа;

- якщо в результаті вжитих державним виконавцем заходів неможливо з'ясувати місцезнаходження боржника - юридичної особи, місце проживання боржника - фізичної особи (за винятком виконавчих документів, зазначених у частині першій ст. 42 Закону України "Про виконавче провадження"), а також виконавчих документів, за якими мають бути стягнені грошові кошти чи інше майно, та інших виконавчих документів, які можуть бути виконані без безпосередньої участі боржника; якщо у боржника відсутнє майно, яке він за виконавчим документом повинен передати стягувачу, або майно, визначене виконавчим документом, на яке необхідно звернути стягнення з метою погашення заборгованості (крім коштів), і здійснені державним виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними.

У разі повернення виконавчого документа з підстав, встановлених ч.1 ст. 47

Закону України "Про виконавче провадження", стягувачу повертаються не використані суми внесеного ним авансового внеску із звітом державного виконавця про його використання.

Про повернення виконавчого документа і авансового внеску стягувачеві державний виконавець виносить постанову, яка затверджується начальником відповідного відділу державної виконавчої служби і може бути оскаржена до суду в 10-денний строк.

За загальним правилом, повернення виконавчого документа стягувачеві не позбавляє його права повторно пред'явити виконавчий документ до виконання в межах строків, встановлених ст. 22 Закону України "Про виконавче провадження". Виключенням є повернення виконавчого документа за письмовою заявою стягувача.

Провідний спеціаліст
ВДВС ГУЮ у Полтавській області
О.П. Данилевська

Зберігання майна, на яке накладено арешт

Майно, на яке накладено арешт, за винятком майна, зазначеного в частині восьмій ст. 57 Закону України "Про виконавче провадження", (цінні папери, ювелірні та інші побутові вироби із золота, срібла, платини і металів платинової групи, дорогоцінного каміння і перлів, а також лом і окремі частини таких виробів), передається на зберігання боржникові або іншим особам, призначеним державним виконавцем (далі - зберігачеві), під розписку в акті опису. Копія акта опису майна видається боржникові, а у випадках, коли обов'язок зберігання майна покладено на іншу особу, - також зберігачеві.

Особа, якій передано на зберігання описане майно, може ним користуватися, якщо особливості цього майна у разі користування не призведуть до його знищення або зменшення цінності. Зберігач, якщо ним призначено не боржника або члена його сім'ї, одержує за зберігання майна винагороду, розмір якої встановлюється за угодою зберігача з державним виконавцем.

Порядок і умови зберігання майна, на яке накладено арешт, зазначеного в частині восьмій статті 57 Закону України "Про виконавче провадження", визначаються Національним банком України, а щодо іншого майна - Міністерством юстиції України.

Порушення заборони державного виконавця розпоряджатися або користуватися майном, на яке накладено арешт, тягне за собою відповідальність зберігача майна, передбачену законом.

Особа, яка вважає, що майно, на яке накладено арешт, належить їй, а не боржникові, може звернутися до суду з позовом про визнання права на майно і про звільнення майна з-під арешту.

Реалізація арештованого майна, за винятком майна, виключеного за законом з обігу, здійснюється державним виконавцем шляхом його продажу через торговельні організації, відповідні структури Міністерства фінансів, на прилюдних торгах, аукціонах, якщо інше не передбачено законом, у двомісячний строк з дня накладення арешту.

Продаж майна боржника, за винятком нерухомого майна, здійснюється спеціалізованою організацією на комісійних та інших договірних началах, передбачених законом. Продаж нерухомого майна боржника здійснюється шляхом проведення торгів спеціалізованими організаціями, які мають право здійснювати операції з нерухомістю в порядку, передбаченому законодавством України. Порядок реалізації майна, зазначеного в частині восьмій статті 57 Закону України "Про вико-

навче провадження", визначається Національним банком України, а іншого майна - Міністерством юстиції України. Якщо передане торговельним організаціям майно не буде продане протягом двох місяців, воно підлягає переоцінці. Державний виконавець переоцінює майно за участю представника торговельної організації у присутності стягувача і боржника чи їх представників. Неявка стягувача або боржника не є підставою для припинення дії державного виконавця з переоцінки майна. Якщо у місячний строк після переоцінки майно не буде продано торговельною організацією, державний виконавець повідомляє про це стягувача і пропонує йому визначитися щодо залишення за собою непроданого майна.

Якщо стягувач у 5-денний строк письмово не заявить про своє бажання залишити за собою непродане майно, арешт з майна знімається, воно повертається боржникові, а виконавчий документ у разі відсутності у боржника іншого майна, на яке може бути звернено стягнення, повертається стягувачеві без виконання.

**Провідний спеціаліст
ВДВС ГУЮ у Полтавській області
О.П. Данилевська**

Порядок видачі документів виконавчого провадження

Порядок видачі документів виконавчого провадження регулюється ст. 88 Закону України "Про виконавче провадження".

У разі надходження ухвали суду про витребування або вилучення документа виконавчого провадження, відповідно до якої витребується або вилучається документ виконавчого провадження, державний виконавець зобов'язаний не пізніше трьох днів виготовити копію документа, що витребується або вилучається, засвідчити її власним підписом із зазначенням посади, прізвища та дати, скріпити печаткою органу державної виконавчої служби та надіслати до суду або іншої особи чи органу, які витребують або вилучають документ, або видати копію уповноваженій ними особі.

У разі надходження ухвали суду про витребування або вилучення документа виконавчого провадження, відповідно до якої витребується або вилучається оригінал документа виконавчого провадження, державний виконавець зобов'язаний не пізніше

трьох днів, якщо інший строк не встановлено судом, долучити копію документа, засвідчену в порядку, встановленому частиною першою цієї статті, до документів виконавчого провадження, після чого надіслати цінним листом з описом вкладення оригінал документа до суду, який його витребує або вилучає. Ухвала суду додається до документів виконавчого провадження.

У разі проведення виїмки в порядку, встановленому Кримінально-процесуальним кодексом України, державний виконавець на підставі постанови судді про виїмку документа виконавчого провадження зобов'язаний пред'явити або виготовити та видати слідчому копії документів виконавчого провадження.

У разі якщо слідчий вимагає видати оригінал документа виконавчого провадження, державний виконавець зобов'язаний додати до документів виконавчого провадження копію документа, засвідчену в порядку, встановленому частиною першою цієї

статті, після чого видати оригінал документа.

Постанова судді про проведення виїмки, постанова слідчого про проведення виїмки і другий примірник протоколу виїмки та другий примірник опису додаються до документів виконавчого провадження.

Видача або надсилання оригіналів документів виконавчого провадження допускається виключно у випадках та в порядку, встановлених частинами другою і третьою статті 88 Закону України "Про виконавче провадження".

Правила цієї статті не застосовуються до витребування виконавчого провадження посадовими особами, зазначеними у статті 84 Закону України "Про виконавче провадження", що проводиться відповідно до статті 85 Закону України "Про виконавче провадження".

**Провідний спеціаліст
ВДВС ГУЮ
у Полтавській області
В.В. Безмаль**

Сторони виконавчого провадження

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів (посадових осіб) - це сукупність дій органів і посадових осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які провадяться на підставах, в межах повноважень та у спосіб, визначених Законом України "Про виконавче провадження", іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Поняття сторін виконавчого провадження визначається ст. 8 Закону України "Про виконавче провадження" та Інструкцією про проведення виконавчих дій.

Сторонами у виконавчому провадженні є стягувач і боржник.

Стягувачем є фізична або юридична особа, на користь чи в інтересах якої видано виконавчий документ. Боржником є фізична або юридична особа, визначена виконавчим документом.

За виконавчим документом про стягнення в дохід держави коштів або про вчинення інших дій на користь чи в інтересах держави від її імені виступає орган, за позовом якого судом винесено відповідне рішення, або орган державної влади (крім суду), який відповідно до закону прийняв таке рішення. За іншими виконавчими документами про стягнення в дохід держави коштів або про вчинення інших дій на користь чи в інтересах держави від її імені виступають органи державної податкової служби.

У виконавчому провадженні можуть брати участь кілька стягувачів. Кожен з них щодо іншої сторони має право брати участь у виконавчому провадженні самостійно або доручити участь у виконавчому провадженні одному із співучасників.

У разі вибуття однієї із сторін державний виконавець з власної ініціативи або за заявою сторони, а також сама заінтересована сторона мають право звернутися до суду із заявою про заміну сторони її правонаступником. Для правонаступника усі дії, вчинені до його вступу у виконавче провадження, обов'язкові тією мірою, якою вони були б обов'язковими для сторони, яку правонаступник замінив.

У разі якщо сторона виконавчого провадження змінила найменування (для юридичної особи) або прізвище, власне ім'я чи по батькові (для фізичної особи), державний виконавець за наявності підтверджуючих документів своєю постановою, яка затверджується начальником відділу, змінює назву сторони виконавчого провадження.

**Ст. державний виконавець
ШПВР ВДВС ГУЮ
у Полтавській області
О.В. Приймак**

Місце виконання рішення

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцем знаходження його майна. У разі якщо боржник є юридичною особою, то виконання провадиться за місцезнаходженням його постійно діючого органу або майна. Право вибору місця виконання між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії з виконання рішення на території, на яку поширюються їх функції, належить стягувачу.

Виконання рішення, яке зобов'язує боржника вчинити певні дії, здійснюється державним виконавцем за місцем проведення таких дій. Державний виконавець вправі провадити виконавчі дії щодо виявлення та звернення стягнення на кошти, які перебувають на рахунках та вкладах боржника у банках чи інших фінансових установах, на рахунки в цінних паперах у депозитаріях на території, на яку поширюється юрисдикція України.

У разі необхідності перевірки інформації щодо наявності боржника чи його майна або його місця роботи на території, на яку не поширюється компетенція державного виконавця, державний виконавець може своєю мотивованою постановою, затвердженою начальником відділу, якому він безпосередньо підпорядкований, доручити проведення перевірки вказаної інформації відповідному відділу державної виконавчої служби. Державний виконавець відділу державної виконавчої служби, якому доручено проведення перевірки зазначеної інформації, у разі виявлення майна боржника повинен здійснити його опис та арешт. Виконавчі дії за дорученням проводяться у строк не пізніше десяти робочих днів з моменту надходження до відділу державної виконавчої служби відповідної постанови державного виконавця в межах виконавчого провадження, у якому винесено цю постанову. За результатами проведених дій складається акт, що направляється державному виконавцю, який виніс постанову.

У разі якщо у процесі виконавчого провадження державним виконавцем отримано документальне підтвердження про зміну або встановлення місця проживання, перебування чи місцезнаходження боржника, його майна, місця його роботи

на території, на яку не поширюється компетенція державного виконавця, та з'ясувалося, що майно боржника, на яке можна звернути стягнення, відсутнє на території, на яку поширюється компетенція державного виконавця, державний виконавець не пізніше наступного дня з моменту, коли йому стали відомі зазначені обставини, надсилає виконавчий документ за новим місцем проживання чи місцезнаходженням боржника, місцем його роботи чи місцезнаходженням майна боржника, про що повідомляє стягувачу.

У разі якщо у процесі виконавчого провадження з'ясувалося, що майна боржника, на яке можливо звернути стягнення, недостатньо для задоволення в повному обсязі вимог стягувача, але майно боржника виявлено на території іншого органу державної виконавчої служби, державний виконавець звертає стягнення на таке майно в порядку, передбаченому цим Законом, за погодженням з начальником відділу державної виконавчої служби, якому він підпорядкований, та за умови, що стягувач авансує витрати на організацію та проведення виконавчих дій. Про вчинення виконавчих дій на території іншого органу державної виконавчої служби державний виконавець повідомляє начальникові такого органу. У разі якщо стягувач не здійснив авансування витрат на організацію та проведення виконавчих дій на території іншого органу державної виконавчої служби, державний виконавець звертає стягнення на наявне майно боржника і після розподілу стягнутих коштів, якщо їх обсяг недостатній для задоволення в повному обсязі вимог стягувача, надсилає виконавчий документ до органу державної виконавчої служби за місцезнаходженням іншого майна боржника. Виконавче провадження може бути передано від одного органу державної виконавчої служби до іншого, від одного державного виконавця до іншого в порядку, встановленому Міністерством юстиції України. Спори про місце здійснення виконавчих дій між органами державної виконавчої служби не допускаються.

**Головний спеціаліст
ВДВС ГУЮ
у Полтавській області
М.С. Бойко**

Обставини, що зумовлюють обов'язкове зупинення виконавчого провадження.

Порядок та строки зупинення виконавчого провадження

Під час виконання судового рішення іноді виникають такі обставини, які призводять до зупинення виконавчого провадження - тобто до перерви у ньому на невизначений строк. Закон України "Про виконавче провадження" передбачає вичерпний перелік підстав для зупинення виконавчого провадження, - так, у ст. 37 Закону вказано обставини, що зумовлюють обов'язкове зупинення виконавчого провадження (наявності хоча б однієї з них зобов'язує державного виконавця зупинити виконання рішення), а у ст. 38 Закону - ті, за наявності яких державний виконавець вправі (але не зобов'язаний) зупинити виконавче провадження. Найпоширенішими випадками обов'язкового зупинення виконавчого провадження є смерть, оголошення померлим чи визнання безвісно відсутнім стягувача або боржника, або припинення юридичної особи, якщо встановлені судом правовідносини допускають правонаступництво (виконавче провадження зупиняється до моменту визначення правонаступника); проходження боржником строкової військової служби у Збройних Силах України, чи на прохання стягувача, який проходить строкову військову службу в Збройних Силах України (до закінчення строку проходження такої служби); зупинення судом стягнення на підставі виконавчого документа; прийняття судом до розгляду скарги на постанову органу (посадової особи), уповноваженої розглядати справи про адміністративні правопорушення (до розгляду питання по суті); зупинення судом реалізації арештованого майна (до вирішення питання по суті); прийняття судом до розгляду касаційної скарги прокурора на рішення суду (до закінчення його розгляду судом); надання судом, який видав виконавчий документ, відстрочки виконання рішення (до закінчення того часу, на який відстрочку було надано).

Закон України "Про виконавче провадження" надає державному виконавцю право зупинити виконавче провадження у разі його звернення до суду, який видав виконавчий документ, із заявою про роз'яснення рішення, що підлягає виконанню, про відстрочку або розстрочку виконання, а також про встановлення чи зміну способу і порядку виконання (виконавче

провадження зупиняється до розгляду судом питання по суті); у разі прохання боржника, який проходить строкову службу у складі Збройних Сил України, якщо рішення неможливо виконати без його участі; перебування боржника на лікуванні у стаціонарному лікувальному закладі (до виписки з лікувального закладу); у разі оголошення розшуку боржника - фізичної особи, транспортних засобів боржника або розшуку дитини; за заявою стягувача у разі його перебування у відпустці за межами населеного пункту, де він проживає.

Про зупинення виконавчого провадження державний виконавець повинен винести вмотивовану постанову (вона має бути затверджена начальником або заступником начальника відповідного відділу державної виконавчої служби) та надіслати у триденний строк її копії сторонам. При цьому слід звернути увагу, що постанову про зупинення виконавчого провадження з підстав, передбачених ст. 37 Закону, державний виконавець зобов'язаний винести не пізніше наступного дня, коли йому стало відомо про наявність таких підстав.

Упродовж строку, на який виконавче провадження зупинено, виконавчі дії не провадяться, проте накладений державним виконавцем арешт на майно боржника (у тому числі на кошти на рахунках та вкладах боржника в установах банків та інших фінансових установах) не знімається. Також у період зупинення виконавчого провадження державний виконавець не втрачає свого права звертатися до суду в порядку, встановленому Законом, а також вживати заходів щодо розшуку боржника (його майна) або перевірки його майнового стану.

Після усунення обставин, які стали підставою для зупинення виконавчого провадження, державний виконавець протягом трьох днів з моменту, коли йому стало про це відомо, зобов'язаний своєю постановою поновити виконавче провадження за власною ініціативою або за заявою стягувача (при цьому копія постанови має бути у триденний строк надіслана сторонам).

Головний спеціаліст ВДВС
ГУЮ у Полтавській області
М.О. Завгородній

Порядок виплати стягнутих грошових сум

Грошові суми, стягнуті з боржника, зараховуються державним виконавцем на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби.

За письмовою заявою стягувача - фізичної особи чи його представника (за наявності відповідних повноважень) стягнуті грошові суми можуть бути перераховані державним виконавцем на зазначений ним рахунок у банку або в іншій фінансовій установі чи надіслані на адресу стягувача поштовим переказом, що здійснюється за його рахунок, крім переказу аліментних сум.

Стягувачу - юридичній особі стягнуті грошові суми перераховуються державним виконавцем у встановленому порядку на визначені стягувачем належні йому рахунки.

Грошові суми, стягнуті державним виконавцем до Державного бюджету України або місцевих бюджетів, перераховуються в порядку, встановленому Державним казначейством України.

Не допускається виплата стягувачу стягнутих сум готівкою або виплата стягнутих сум іншим особам, які не є стягувачами (крім виплати грошових сум заставодержателю, який не є стягувачем, згідно із статтею 54 цього Закону). Забороняється використовувати стягнуті з боржників грошові суми, що підлягають виплаті стягувачам, на цілі, не передбачені цією статтею, а також звертати на них стягнення для виплати іншим особам, які не є стягувачами за виконавчими документами, під час примусового виконання яких ці суми стягнуто (крім випадків, коли стягувач є одночасно боржником у іншому виконавчому провадженні).

У разі якщо державному виконавцю відомий рахунок стягувача, на який необхідно перерахувати стягнуті з боржника кошти, або якщо відповідно до частини другої цієї статті кошти підлягають перерахуванню на адресу стягувача поштовим переказом, то сума виконавчого збору, пропорційна стягнутій сумі, перераховується після перерахування стягувачу належної йому суми.

У іншому разі сума виконавчого збору, пропорційна стягнутій сумі, перераховується після надходження стягувачу повідомлення про наявність на відповідному рахунку органу державної виконавчої служби суми коштів, що підлягає виплаті стягувачу.

У разі якщо стягнуті з боржника грошові суми не витребувані стягувачем протягом одного року з дня їх зарахування на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, ці суми зараховуються до Державного бюджету України в порядку, встановленому Державним казначейством України.

Спеціаліст I категорії ППВР
О.В. Кравченя

Час провадження виконавчих дій

Виконавче провадження як завершальна стадія судового провадження та примусове виконання рішень інших органів (посадових осіб) - це сукупність дій органів і посадових осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), які провадяться на підставах, в межах повноважень та у спосіб, визначених Законом України "Про виконавче провадження", іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону та інших законів, а також рішеннями, що відповідно до цього Закону підлягають примусовому виконанню.

Час провадження виконавчих дій визначається ст. 29 Закону України "Про виконавче провадження" та Інструкцією про проведення виконавчих дій.

Виконавчі дії провадяться державним виконавцем у робочі дні не раніше шостої і не пізніше двадцять другої години, якщо інше не передбачено цією статтею. Конкретний час провадження виконавчих дій визначається державним виконавцем. Сторони виконавчого провадження мають право пропонувати зручний для них час провадження виконавчих дій.

Виконавчі дії в неробочі та святкові дні, встановлені законом, провадяться у час, передбачений частиною першою цієї статті, у разі якщо зволікання неможливе або якщо такі дії не можуть бути проведені в інші дні з вини боржника, на підставі постанови державного виконавця, затвердженої начальником відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець.

Провадження виконавчих дій у нічний час допускається у разі, якщо невиконання рішення створює загрозу життю чи здоров'ю громадян або якщо виконавчі дії, розпочаті до двадцять другої години, необхідно продовжити, але з наступним повідомленням начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, не пізніше наступного робочого дня після проведення таких дій.

**Ст. державний виконавець
ППВР ВДВС ГУО
у Полтавській області
О.В. Приймак**

Оскарження рішень, дій або бездіяльності посадових осіб державної виконавчої служби

1. Рішення, дії або бездіяльність державного виконавця та інших посадових осіб державної виконавчої служби можуть бути оскаржені стягувачем та іншими учасниками виконавчого провадження (крім боржника) до начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або до керівника відповідного органу державної виконавчої служби вищого рівня чи до суду.

2. Боржник має право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність державного виконавця та інших посадових осіб державної виконавчої служби виключно в судовому порядку.

3. Скарга на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця подається начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець. Рішення, дії чи бездіяльність начальника відділу можуть бути оскаржені до вищестоящего органу державної виконавчої служби. Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України розглядає виключно скарги на рішення, дії чи бездіяльність начальників управлінь державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі.

4. Рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами до суду, який видав виконавчий документ, а іншими учасниками виконавчого провадження та особами, які залучаються до проведення виконавчих дій, - до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

5. Рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб) можуть бути оскаржені до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

6. Рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої поса-

дової особи державної виконавчої служби можуть бути оскаржені до керівництва органів державної виконавчої служби, якщо їх оскарження передбачено цим Законом.

7. Скарга у виконавчому провадженні подається у письмовій формі та має містити:

1) найменування органу державної виконавчої служби, до якого вона подається;

2) повне найменування (ім'я) стягувача та боржника, їх місце проживання чи перебування (для фізичних осіб) або місцезнаходження (для юридичних осіб), а також найменування (ім'я) представника сторони виконавчого провадження, якщо скарга подається представником;

3) реквізити виконавчого документа (вид документа, найменування органу, що його видав, день видачі та номер документа, його резолютивна частина);

4) зміст оскаржуваних рішень, дій чи бездіяльності та норму закону, яку порушено;

5) викладення обставин, якими скаржник обґрунтовує свої вимоги;

6) підпис скаржника або його представника із зазначенням дня подання скарги.

8. Скарга, подана у виконавчому провадженні начальнику відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, розглядається у десятиденний строк з дня її надходження. За результатами розгляду скарги начальник відділу виносить постанову про її задоволення чи відмову, яка в десятиденний строк може бути оскаржена до вищестоящего органу державної виконавчої служби або до суду. Скарга, подана без додержання вимог, викладених у частині шостій цієї статті, розглядається начальником відділу в порядку, встановленому Законом України "Про звернення громадян".

**Старший державний виконавець
підрозділу примусового
виконання рішень
О.О. Нездойминова**

Визнання вартості, оцінка майна боржника

8 березня 2011 року набрав чинності доволі одіозний та дискусійний з соціального точки зору, Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про виконавче провадження" та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення процедури примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)" від 4 листопада 2010 року N2677-VI.

У Законі України "Про виконавче провадження" регулюванню відносин, пов'язаних із оцінкою майна боржника, присвячені, зокрема, статті 13 та 58. Однак зазначені статті Закону не охоплюють усіх питань, що виникають при оцінці даного майна - самого складу майна, сутності оцінки майна, її значення та моменту проведення, суб'єктів та правових наслідків її здійснення.

При визначенні майна боржника, як об'єкта оцінки, необхідно керуватися положеннями цивільного законодавства, відповідно до яких майном вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки (стаття 190 ЦК). Особливістю визначення вартості майнових прав боржника є те, що ці права повинні мати економічний зміст і законодавством повинно допускатися їх відчуження. Саме визначена вартість зазначеного майна у разі стягнення розглядається як можливість задовольнити вимоги стягувача.

Необхідність проведення оцінки майна проявляється в тому, що:

- Оцінка враховується при арешті майна боржника, який може бути накладений у межах суми стягнення за виконавчими документами з урахуванням витрат, пов'язаних з проведенням виконавчих дій;

- Це є передумовою для сторін виконавчого провадження щодо її оскарження;

- Майно реалізується за ціною, що визначена на підставі проведеної оцінки;

- При виконанні рішень про виселення боржника за відсутності осіб, які підлягають виселенню.

Результатом проведення оцінки майна боржника є визначення ринкової вартості майна на підставі цін, які діють на дату проведення оцінки у певній місцевості або населеному пункті, окрім випадків, коли оцінка проводиться за регульованими цінами.

Ким же визначається вартість майна боржника? На це надає відповідь стаття 58 Закону України "Про виконавче провадження";

- державним виконавцем у випадку, якщо вартість майна не перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, та не відноситься до нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських, річкових суден, у відповідності з ринковими цінами, що діють на день визначення вартості майна.

- суб'єктом оціночної діяльності - якщо вартість майна перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, для оцінки нерухомого майна, транспортних засобів, повітряних, морських та річкових суден, що проводиться за ринковими цінами, а також для оцінки за регульованими цінами товарів, робіт, послуг, що встановлюються державними органами України. Оцінка здійснюється відповідно до Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні".

Держвиконавцем відсилається сторонам повідомлення про результати визначення вартості майна або оцінки майна рекомендованим листом, що може зумовити наступні дії у процедурі виконавчого провадження:

- у разі незгоди з результатами визначення вартості майна або оцінки майна сторони отримали право подати держвиконавцю заперечення протягом 10 днів від дати надходження повідомлення;

- у випадку подання сторонами заперечення держвиконавець зобов'язаний призначити рецензування звіту про оцінку майна з покладанням витрат на сторону, яка подала заперечення;

- результати оцінки, а також рецензування звіту про оцінку можуть бути оскаржені до суду в десятиденний строк з дня отримання відповідного повідомлення.

Звіт про оцінку майна у виконавчому провадженні вважається чинним протягом шести місяців з дня його підписання суб'єктом оціночної діяльності - суб'єктом господарювання. Після закінчення цього строку оцінка майна проводиться повторно.

Головний спеціаліст ВДВС ГУЮ
у Полтавській області
М.О. Завгородній

Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання

Виконавчі документи можуть бути пред'явлені до виконання в такі строки:

1) посвідчення комісій по трудових спорах, постанови судів у справах про адміністративні правопорушення та постанови органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, - протягом трьох місяців;

2) інші виконавчі документи - протягом року, якщо інше не передбачено законом;

Строки, зазначені у частині першій статті 22 Закону України "Про виконавче провадження", встановлюються для:

1) виконання судових рішень - з наступного дня після набрання рішенням законної сили чи закінчення строку, встановленого у разі відстрочки чи розстрочки виконання рішення, а в разі якщо судове рішення підлягає негайному виконанню, - з наступного дня після його постановлення;

2) виконання рішень комісій по трудових спорах - з дня видачі посвідчення на примусове виконання рішення;

3) інших виконавчих документів з наступного дня після набрання ними юридичної сили, якщо інше не передбачено законом.

Рішення про стягнення періодичних платежів (у справах про стягнення аліментів, про відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я, втратою годувальника тощо) можуть бути пред'явлені для виконання протягом усього періоду, на який призначені платежі. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання встановлюються для кожного платежу окремо.

Головний спеціаліст
ВДВС ГУЮ
у Полтавській області
М.С. Бойко

Повернення виконавчого документа до суду або іншого органу (посадовій особі), який його видав

Виконавчий документ, прийнятий державним виконавцем до виконання, повертається до суду, який його видав, у разі відновлення судом строку для подання апеляційної скарги на рішення, за яким видано виконавчий документ, та прийняття такої апеляційної скарги до розгляду (крім виконавчих документів, що підлягають негайному виконанню).

Виконавчий документ, прийнятий державним виконавцем до виконання, за яким стягувачем є держава, у випадках коли:

- 1) є письмова заява стягувача;
- 2) у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернуто стягнення, а здійснені державним виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними;
- 3) стягувач відмовився залишити за собою майно боржника, не реалізоване під час виконання рішення;
- 4) стягувач перешкоджає провадженню виконавчих дій або не здійснив авансування витрат на організацію та проведення виконавчих дій, авансування яких передбачено цим Законом, незважаючи на попередження державного виконавця про повернення йому виконавчого документа;
- 5) у результаті вжитих державним виконавцем заходів неможливо встановити особу боржника, з'ясувати місце-

знаходження боржника - юридичної особи, місце проживання, перебування боржника - фізичної особи (крім випадків, коли виконанню підлягають виконавчі документи про стягнення аліментів, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я, у зв'язку з втраченою годувальника, а також виконавчі документи про відібрання дитини, за якими мають бути стягнуті кошти чи інше майно, та інші виконавчі документи, що можуть бути виконані за безпосередньої участі боржника);

6) у боржника відсутнє визначене виконавчим документом майно, яке він за виконавчим документом має передати стягувачу, або майно, на яке необхідно звернути стягнення з метою погашення заборгованості (крім коштів), а здійснені державним виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними;

7) боржник - фізична особа (крім випадків, коли виконанню підлягають виконавчі документи про стягнення аліментів, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я, у зв'язку з втраченою годувальника, а також виконавчі документи про відібрання дитини) чи майно боржника, розшук яких здійснювався органами внутрішніх справ, не виявлені

протягом року з дня оголошення розшуку;

8) коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернуто стягнення на заставлене майно;

9) наявна встановлена законом заборона щодо звернення стягнення на майно чи кошти боржника, якщо у нього відсутнє інше майно чи кошти, на які можливо звернути стягнення, а також щодо проведення інших виконавчих дій стосовно боржника, що виключає можливість виконання відповідного рішення повертається до органу, який пред'явив виконавчий документ до виконання.

Про повернення виконавчого документа державний виконавець виносить постанову, яка затверджується начальником відділу, якому він безпосередньо підпорядкований. Копія постанови у триденний строк надсилається сторонам і може бути оскаржена в десятиденний строк у порядку, встановленому цим Законом.

**Старший державний виконавець
підрозділу примусового виконання
рішень
ГУЮ у Полтавській області
О.О. Нездойминога**

Органи і посадові особи, які здійснюють примусове виконання рішень та провадять окремі виконавчі дії

Відповідно до статті 2 Закону України "Про виконавче провадження" примусове виконання рішень покладається на державну виконавчу службу та здійснюється державними виконавцями.

Згідно статті 21 Закону України "Про виконавче провадження" виконання рішень, боржниками за якими є Апарат Верховної Ради України, Адміністрація Президента України, вищі центральні органи виконавчої влади, Конституційний Суд України, Верховний Суд України, вищі спеціалізовані суди, апеляційні суди, Генеральна прокуратура України, прокуратури Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, військові прокуратури регіонів та військова прокуратура Військово-Морських Сил України, Вища рада юстиції, Національний банк України, Рахункова палата, Управління справами Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські ради або обласні, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації та їх структурні підрозділи, інші органи державної влади та їх посадові особи; сума зобов'язання становить десять та більше мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті покладається на відділ примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції

України. Виконання рішень, боржниками за якими є територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади, місцеві суди, міські, районні або селищні ради чи районні державні адміністрації та їх структурні підрозділи, міські, районні, міжрайонні, інші прирівняні до них прокуратури, військові прокуратури гарнізону, інші територіальні підрозділи органів державної влади та їх посадові особи; сума зобов'язання становить від трьох до десяти мільйонів гривень або еквівалентну суму в іноземній валюті покладається на відділ примусового виконання рішень управлінні державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головного управління юстиції в області, містах Києві та Севастополі.

Виконавчі документи крім вищезазначених підлягають виконанню територіальними органами державної виконавчої служби та можуть передаватися до відділів примусового виконання рішень в установленому Міністерством юстиції України порядку.

Окремі виконавчі дії провадять інші органи, установи, організації і посадові особи у випадках, передбачених законом, у тому числі на вимогу чи за дорученням державного виконавця. У випадках, передбачених законом, рішення судів та інших органів щодо стягнення коштів виконуються подат-

ковими органами, банками та іншими фінансовими установами.

Рішення зазначених органів можуть виконуватися відповідно до закону також іншими органами, установами, організаціями, посадовими особами та громадянами.

Рішення про стягнення коштів з державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ виконуються органами Державного казначейства України в установленому Кабінетом Міністрів України порядку (Порядок виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 р. N 845).

Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або бюджетних установ, рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів виконуються на підставі виконавчих документів виключно органами Казначейства, тому виконавчі документи, боржником у яких зазначено "державний бюджет" або "місцевий бюджет" слід пред'являти на виконання до органів Казначейства.

**Головний державний виконавець
Підрозділу примусового виконання
рішень
В.М. Солодовник**

Що необхідно знати про Спадковий реєстр

Спадковий реєстр на сьогоднішній день відіграє велику роль у вирішенні питання щодо визначення виду спадкування та кола спадкоємців.

Спадковий реєстр містить базу даних заповітів, спадкових договорів, спадкових справ та виданих свідоцтв про право на спадщину, відомості про які вносяться до нього Реєстраторами - державними та приватним нотаріусами, а також Державним підприємством "Інформаційний центр" та його регіональними філіями. Держателем Спадкового реєстру є Міністерство юстиції України.

В Україні інформаційна електронна база, яка містить відомості про заповіти і спадкові справи, та відпо-відає найсучаснішим вимогам існує з 2001 року і по теперішній час успішно працює.

Спадковий реєстр був створений з метою підвищення рівня захисту майнових прав та інтересів громадян і юридичних осіб, профілактики злочинів проти власності, створення єдиної системи обліку заповітів, спадкових договорів та спадкових справ.

Відповідно до Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України до видачі свідоцтва про право на спадщину за законом або заповітом нотаріус повинен за даними Спадкового реєстру перевірити наявність спадкової справи, спадкового договору, заповіту.

Таким чином, нотаріус сьогодні вже не може уявити процедуру оформлення спадщини без звернення до бази даних Спадкового реєстру, оскільки останній містить повну інформацію щодо заповітів, спадкових договорів, спадкових справ та ви-даних свідоцтв про право на спадщину.

Крім того, у Спадковому реєстрі зберігаються відомості про всі заповіти, що значно зменшує затрати часу при оформленні спадщини та дозволяє запобігти випадкам невиявлення наявності того чи іншого заповіту, у разі, якщо останній був посвідчений уповноваженою на це посадовою, службовою особою відповідного органу місцевого самоврядування або однією з осіб, які посвідчують заповіти, прирівнювані до нотаріально посвідчених, або Консульською установою України.

Міністерством юстиції України встановлюється розмір плати за користування Спадковим реєстром.

Слід зазначити, що з 01 вересня 2011 року набирає чинності наказ Міністерства юстиції України №

1810/5 від 07.07.2011 "Про затвердження Положення про Спадковий реєстр", яким, зокрема, установлені наступні тарифи за користування Спадковим реєстром:

- за формування у Спадковому реєстрі одного реєстраційного запису про посвідчення заповіту, змін до нього, скасування заповіту, видачу дубліката з видачею відповідного витягу - у розмірі 68 грн.;
- за формування у Спадковому реєстрі одного реєстраційного запису про посвідчення спадкового договору; змін до нього, розірвання спадкового договору, видачу дубліката з видачею відповідного витягу - у розмірі 51 грн.;
- за формування у Спадковому реєстрі одного реєстраційного запису про видачу свідоцтва про право на спадщину або його дублікату з видачею про це відповідного витягу - у розмірі 51 грн.;
- за проведення перевірки інформації про наявність або відсутність посвідченого заповіту і спадкового договору або заведеної спадкової справи та виданих свідоцтв про право на спадщину з видачею витягу або інформаційної довідки - у розмірі 51 грн.

При цьому, плата не справляється з:

- інвалідів I та II груп, інвалідів Великої вітчизняної війни та прирівняних до них осіб - за всі звернення до Спадкового реєстру;
- дітей-сиріт - за проведення перевірки інформації про наявність або відсутність посвідченого заповіту, спадкового договору або заведеної спадкової справи, якщо така перевірка пов'язана із заведенням спадкової справи;
- громадян, віднесених законом до I-ї категорії осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи; дітей-сиріт; непрацездатних за віком; громадян, що успадковують майно осіб, які загинули при захисті України, у зв'язку з виконанням інших державних чи громадських обов'язків або з виконанням обов'язку громадянина щодо врятування життя людей, охорони громадського порядку та боротьби із злочинністю, охорони приватної власності або колективної чи державної власності, а також осіб, реабілітованих у встановленому порядку, - за формування у Спадковому реєстрі реєстраційного запису про видачу свідоцтва про право на спадщину або його дублікату.

Відділ нотаріату
Головного управління юстиції
у Полтавській області

Звернення стягнення на заставлене майно

Звернення стягнення на заставлене майно в порядку примусового виконання допускається за виконавчими документами для задоволення вимог стягувача-заставодержателя. У разі якщо коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, недостатньо для задоволення вимог стягувача-заставодержателя за виконавчим документом, на підставі якого звернуто стягнення на заставлене майно, такий документ повертається стягувачу-заставодержателю в порядку, встановленому пунктом 8 частини першої статті 47 Закону України "Про виконавче провадження". Для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, стягнення на заставлене майно боржника може бути звернуто у разі:

- виникнення права застави після винесення судом рішення про стягнення з боржника коштів;
- якщо вартість предмета застави перевищує розмір заборгованості боржника заставодержателю.

Про звернення стягнення на заставлене майно для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, державний виконавець повідомляє заставодержателю не пізніше наступного дня після накладення арешту на майно або якщо йому стало відомо, що арештоване майно боржника перебуває в заставі, та роз'яснює заставодержателю право на звернення до суду з позовом про зняття арешту із заставленого майна. Реалізація заставленого майна здійснюється в порядку, встановленому Законом України "про виконавче провадження".

За рахунок коштів, що надійшли від реалізації заставленого майна, здійснюються утримання, передбачені статтею 43 Закону України "Про виконавче провадження", після чого кошти використовуються для задоволення вимог заставодержателя. У разі якщо заставодержатель не є стягувачем у виконавчому провадженні, йому виплачуються кошти після належного підтвердження права на заставлене майно. У разі задоволення в повному обсязі вимог заставодержателя залишок коштів використовується для задоволення вимог інших стягувачів у порядку, встановленому Законом України "Про виконавче провадження". Спори, що виникають під час виконавчого провадження щодо звернення стягнення на заставлене майно, вирішуються судом. Примусове звернення стягнення на предмет іпотеки здійснюється державним виконавцем з урахуванням положень Закону України "Про іпотеку".

Головний спеціаліст ВДВС
ГУЮ у полтавській області
В.О. Пахар